www.turkishstudies.net/social

Turkish Studies - Social Sciences

eISSN: 2667-5617

Research Article / Araştırma Makalesi

INTERNATIONAL BALKAN UNIVERSITY
Sponsored by IBU

Üniversite Öğrencilerinin Kent Bilinci ve Kentli Hakları Farkındalığının Kentlileşme ve Kent Kültürüne Katkıları; Bayburt Örneği

Contribution of University Students' Urban Consciousness and Urban Rights Awareness to Urbanization and Urban Culture; Example of Bayburt

Esmeray Alacadağlı*

Abstract: Urbanization is a process that involves change and organization and has socio-cultural consequences. The most important of these results is the emergence of a city-specific lifestyle and culture called urbanization. However, in urban settlements that are not based on industrialization or created by political decisions, urbanization can realise unhealthy or distorted and so urban behaviors and lifestyle cannot occur. Bayburt, which became a province in 1989, is a city that is in the process of urbanization and development. According to the "Provinces and Regions Socio-Economic Development Survey", Bayburt, is in the fifth degree group of developed provinces with low agricultural productivity and hidden unemployment problem in the agricultural sector. Emigration is a factor that supports the livelihood of the province. However, there is a positive development in the economic indicators per capita and migration rates in Bayburt after becoming a province. Per capita national income increased from $ 708 in 1990 to $ 1019 in 1996. Between 2012 and 2013, Bayburt is now a province receiving immigration with a net immigration rate of ‰ 1,46. In this positive development, the share of students and academicians who came to the city with Bayburt University was opened in 2008, is a phenomenon that has been revealed by researches and is generally accepted. The main mission of universities is actually education and research. However, these institutions can make valuable contributions to the economic, social and cultural development of a city, depending on the size, population and level of other functions of the cities in which they are located. The purpose of this study is to reveal to what extent Bayburt University students coming from different cities and carrying the cultural elements of that city had an impact on the culturalization of their urban behaviors and the urbanization of Bayburt. For this purpose, a literature review has been made and a questionnaire and interviews were conducted in order to measure the awareness and sensitivity of the students and citizens about urbanization and urban rights and to reveal to what extent they do these.

Structed Abstract: Urbanization is a process that generally leads to structural change and organization. The most important results of this process in socio-cultural meaning; It is the emergence of an urban lifestyle and culture. This phenomenon, called urbanization, defines the cultural change experienced by individuals in the city. Living in the city, means being intertwined with the culture specific to the city and having an urban consciousness. However, this intertwined situation does not show that everyone living in the city has adopted this culture, lived it to the same extent (Mutlu, 2013: 61-65) or created an urban consciousness. Especially in countries like ours, where urbanization

* Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
Asst. Prof. Dr. Bayburt University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Public Administration
ORCİD 0000-0003-1604-6487
ealacadagli@bayburt.edu.tr

Cite as/ Atıf: Alacadağlı, E. (2021). Üniversite öğrencilerinin kent bilinci ve kentli hakları farkındalığının kentlileşme ve kent kültürüne katkıları; Bayburt örneği. *Turkish Studies - Social, 16*(1), 19-44. https://dx.doi.org/10.47356/TurkishStudies.46618
Received/Geliş: 27 September/Eylül 2020
Accepted/Kabul: 20 February/Şubat 2021
Checked by plagiarism software
Published/Yayın: 25 February/Şubat 2021
CC BY-NC 4.0

is not based on industrialization or it is created by political decisions, urbanization occurs in an unhealthy and distorted way, and identification with the culture and lifestyle specific to the city cannot be achieved.

Bayburt, with a surface area of 3741 square kilometers and a population of 68 771 persons central district, is Turkey's smallest province. It is included in the fifth degree developed provinces group in the SPO "Provinces and Regions Socio-Economic Development Research. 60% of the population earns its income from livestock and the driving force of the economy in the province where trade and industry are not developed is agriculture and husbandry. Although it decreases gradually, expatriation is an element that supports the livelihood of the province. Bayburt immigrated 20,000 people out of the province in 1990. Turkey's population increased by 1.2 times in the early 2000s, the province's population has decreased by about 9.3%. Bayburt, where expatriation and immigration are a way of life, started to receive immigration after 2010. The net migration rate to Bayburt in 2013 is 1.46 ‰ and there is a positive change in indicators. Bayburt continued to receive immigration in the 10-year period after 2007, and the establishment of a university in the city is shown as one of the biggest factors in the positive development of Bayburt in terms of demographics and economy. According to the authorities; Increasing the number of students by opening new education units within the university, establishing research centers, carrying out projects in cooperation with the university and industry have had a great effect on the increase of public investments, entrepreneurship and urban value ((İŞKUR, 2019: 50-51).

The aim of this study is to reveal the effects of Bayburt University students who come from different cities and carry the cultural elements of that city on the acquisition of urban behavior and on the urbanization of Bayburt. Data on the conceptual framework of the study, urbanization, the economic and social situation of Bayburt, the contributions of universities and Bayburt University to the city were provided by the literature review method. Quantitative and qualitative analysis methods were used to determine the awareness and sensitivity of Bayburt University students towards urbanization, urban rights, to what extent they reflect them to the city, and how they perceive them by urbanites. The survey and interview results were evaluated in the light of the data obtained from the literature, and the effects and contributions of the university and university students on the urbanization of Bayburt were tried to be revealed.

Universities are institutions whose main mission is education and research. Although their main missions are education and research, these institutions can also make valuable contributions to the economic, social and cultural development of the city in which they are located (Yavuzçehre, 2016: 236). In our country, after the 2000s, it was aimed to benefit from this power of universities with "one university policy for each province". Universities, which have been established as an important public investment, have been made an effort to reduce the imbalances between regions and to develop cities in every economic and social aspect. Universities are institutions that affect the cities where they were founded demographically, economically, spatially, industrially, socially and culturally. The demographic effect of universities on the city they are located in occurs by increasing the population of the city with the increasing number of students and faculty members due to the growth of the universities over time. As in the case of Bayburt, the population growth rate of the city may increases and the net immigration rates of the city may decrease, based on reaching thousands of students in a short time. On the other hand, these changes in the population and migration structure of the city also lead to changes in social terms. This situation also accelerates the development in areas such as industry, trade and tourism, which cause the growth of cities (Işık, 2008:165-177).

At the beginning, Bayburt University, which was established with three faculties, two vocational high schools, two institutes, has 1610 students, and the number of students is 13,451 at the end of 2019. 807 academic and administrative personnel work in the University, which continues its educational activities with eight faculties, one college, six vocational schools and two institutes (BAYUNİ, 2019: 33-37. There is an increase of almost 25% in the urban population. The increasing population depending on the university has increased the demand for housing, consumption, the number of consumers, the need for transportation vehicles and channels, and the demand for social living spaces and cultural activities. Cafes, restaurants, apartments, dormitories, sports halls, cinema, theater places and workplaces opened to meet the accommodation, nutritional needs and social service expectations of these people have brought liveliness to the city in every aspect, economically and socially. According to the survey results; The money left to the city by 13,450 students, each with an average monthly income of 446 TL, is 6,001,100 TL. The household consumption expenditure of 807 employees and their families in 2019 is 2,465 lira, and the monthly contribution to the urban economy is 1,989,255 TL. As students and staff, the university contributes 8,010,255 lira per month in total in the city economy. In addition, the labor supply is increasing with the effect of those who stay in the city with the graduates. Bayburt University provided the education of more than 500 people working in these fields with more than five million lira financial support to the city with the projects it carried out

between 2013-2018 (Alacadağlı & Işıkçı, 2018:209). The university has implemented the "Development and Expansion of Organic Beekeeping" project on honey, which is one of the main sources of income of the city. With its quality and traditional features, Bayburt Honey was registered by the Turkish Patent and Trademark Office in July 2020, with the application of the university. All these data show us that Bayburt University has fulfilled its mission of expanding and developing the city in terms of demographic, economic and social aspects.

In this study, besides the literature research, questionnaire and interview studies were also conducted. With the surveys conducted in 2018 and 2019; The effects of the students coming from different cities and carrying the cultural elements of that city on the acquisition of urban behaviors and on the urbanization of were tried to be revealed. According to the results of the surveys; students are having problems arising from the city's physical and socio-cultural infrastructure and lack of communication. In addition, their expectations for transportation, housing, social and cultural facilities cannot be fully met. 54% of the students stated that they did not warn the urban people for their mistakes such as scratching, damaging, leaving dirty while using the common areas, and they did not apply to the city authorities to solve an urban problem. Students explain the reason of their behavior in this way because they think that their warnings will not be taken into account or they will get reaction because they are students. The ratio of those who believe that they create awareness with warnings and who stimulate the urbanities when they see the behaviors that harm the urban values of the city is 42.8% in total. 82% of the students who stated that their biggest contribution to Bayburt was population growth (73%) and contribution to economic development (69%), think that the people of Bayburt see themselves as economic gain. Students are disturbed by being seen only as money. They expect their expectations from the city people and the city administration to be met, to provide an environment where they can express themselves and contribute to the city together, and closer and more sensitive behaviors towards communication.

Interviews with the urbanites reveal that most of the city dwellers are satisfied with the liveliness that students create in the city. However, this majority also thinks that in a conservative place like Bayburt, university students are not good examples for young people with their slightly too free behavior. All of the interviewees think that the biggest contribution of the students to Bayburt is economic and also has positive effects in terms of increasing the population of the city.

As a result, Bayburt University, like other universities, is one of the main actors that shape the city in the right direction, both socially, culturally and economically, with its students and academicians from different cities. For a city like Bayburt that has not completed its urbanization stage, the university's effects on employment, physical and socio-economic structure, health, spatial and environmental shaping are also very important, as well as demographic and economic structures. In this respect, the university, the city administration should put into practice the mechanisms that will increase the interaction and communication of the students with the city people and provide the necessary participation and cooperation to produce together.

Keywords: Urban, Urbanization, Urban Culture, University, Socio-cultural Change

Öz: Kentleşme, değişim ve örgütlenmeyi içeren ve sosyo kültürel sonuçları olan bir süreçtir. Bu sonuçlardan en önemlisi ise kentlileşme denilen kente özgü bir yaşam tarzı ve kültürünün ortaya çıkmasıdır. Ancak sanayileşmeye dayanmayan ya da politik kararlarla oluşturulan kentsel yerleşimlerde kentleşme, sağlıksız veya çarpık şekilde gerçekleşebilmekte, böylece kente özgü davranış biçimleri, yaşam tarzı oluşamamaktadır. 1989 yılında il olan Bayburt, kentleşme ve gelişme sürecinde olan bir ilimizdir. "İller ve Bölgeler Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Araştırmasına göre Bayburt; tarımsal verimliliğin düşük ve tarım sektöründe gizli işsizlik sorununun olduğu, beşinci derece gelişmiş iller grubundadır. Gurbetçilik ilin geçimini destekleyen bir unsurdur. Ancak, il olması sonrasında Bayburt'ta kişi başına düşen ekonomik göstergelerde ve göç oranlarında olumlu bir gelişme de söz konusudur. 1990'da 708 $ olan kişi başı milli gelir, 1996'da 1019 $'a yükselmiştir. 2012-2013 yıllarında Bayburt artık ‰ 1,46 net göç hızı ile göç alan bir ildir. Bu olumlu gelişmede, 2008'de açılan Bayburt Üniversitesi ile kente gelen öğrenci ve akademisyenlerin de payı olduğu, araştırmalarla ortaya konan ve genel kabul gören bir olgudur. Üniversitelerin temel misyonu aslında, eğitim ve araştırmadır. Ancak bu kurumlar, içinde bulundukları kentlerin büyüklüğüne, nüfusuna ve diğer fonksiyonların düzeyine bağlı olarak, bir kentin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmesine de çok değerli katkılar yapabilmektedir. Bu çalışmanın amacı, farklı kentlerden gelen ve o kentin kültürel öğelerini taşıyan Bayburt Üniversitesi öğrencilerinin kültürel anlamda kentli davranışlarının kazanılmasında, Bayburt'un kentlileşmesinde ne ölçüde etkisi olduğunu ortaya koymaktır. Bu amaçla literatür taraması yapılmış ve öğrencilerin, kentlilerin; kentlileşme, kentli haklarına yönelik farkındalık ve duyarlılıklarını ölçmek ve bunları ne ölçüde

yaptıklarını ortaya koymak üzere anket, mülakat uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kentleşme, Kentlileşme, Kent Kültürü, Üniversite, Sosyo-kültürel Değişim

1.Giriş

Kent; demografik açıdan tanıma esas olan nüfus kriterleri sürekli değişime uğradığı ve bu konuda bir birliktelik/özdeşlik/homojenlik sağlanamadığı için; tanımı biraz zor olan bir kavramdır. Kentbilimcilere göre kentler; nüfusun büyük bölümünün, ekonomik faaliyet alanı olarak ticaret, sanayi, yönetim ve hizmetle ilgili işlerde yoğunlaştığı, toplumsal ve kültürel olarak kendine has örgütlenmeleri içeren bir yerleşim alanıdır. Yoğun, çok sınıflı ve örgütlü insan yerleşimlerini barındıran hetorejen yapıdaki bu mekanlar, aslında insanın kendi eliyle yarattığı ve içinde yaşamak zorunda olduğu bir dünya olup; insanın, o mekanı kullananların, dünyayı yeniden biçimlendirme çabasının en başarılı örneğidir (Ertan, 2014:11-12). Sosyal açıdan bakıldığında kent; insanların karşılıklı etkileşim içine girdiği bir mekandır. Bu mekan, özellikle gelişme yolundaki ülkeler için değişimin itici gücüdür. Bu mekansal yerleşim, sevgi nefret gibi duygularımıza anlam kazandırma, bireyin iyi ve kötü yanlarını ortaya çıkarmanın yanısıra yöresel farklılıkları ve toplum dışına itilenleri de içinde barındırır (Lim, 1984'den aktaran Yıldırım, 2004:9). Tüm bu ölçütlerden yola çıkarak kenti R. Keleş; "sürekli toplumsal gelişme içinde bulunan, bireyler arası ilişkilerde geleneksel davranışlardan çok rasyonel davranışların egemen olduğu, toplumun ulaşım, barınma, çalışma, dinlenme, eğlenme gibi tüm ihtiyaçlarının o yerleşkede karşılandığı, çok az kimsenin tarımla ilgili alanlarda çalıştığı, köylere göre daha yoğun nüfusa sahip yerleşim birimi" olarak tanımlamaktadır (Keleş, 2016:37). Bu tanım aslında bir yere kent diyebilmek için gereken ölçütleri de ortaya koymaktadır.

Kentleşme, genelde bir değişme ve örgütlenmeyi içeren bir süreç olup sosyo kültürel sonuçları vardır. Bu sonuçlardan en önemlisi kente özgü bir yaşam tarzının ortaya çıkmasıdır. Bu bağlamda kentlileşme kavramı; büyük ölçüde sosyal değişimle birlikte olsa da asıl olarak kentteki bireylerin geçirdiği kültürel değişimi tanımlar. Kentlileşme bu değişimin ortaya çıkardığı bir sonuç olup bir bütün olarak toplumun kent kültürüne sahip olması anlamına gelmektedir (Hayta, 2016:170). Kente özgü kültür ve yaşam biçimiyle özdeşleşmeyi anlatan kentlileşmenin temel öğeleri; ailenin küçülmesi, akrabalık ilişkilerinin zayıflaması, kadının ekonomik bağımsızlığını elde etmesi, ailedeki rolünün değişmesi ve aile içindeki bazı temel fonksiyonlarını toplumsal kurumlara devretmesi, tüketime yönelik harcamaların artması, geleneksel iş ve boş zaman değerlendirme alışkanlıkları kazanılması ile komşuluk ilişkileri, dinlenme, eğlence ve benzer alanlardaki tutum ve davranışlarda değişim olarak tanımlanabilir (Yahyagil, 1998:108). Kentleşme; fiziksel yapı, çevre, özellikle de teknolojik ve ekonomik örgütlenme ile birlikte ve bireylerin toplumla bütünleşmesini sağlayacak, kültürel öğelerin yerleşmesine yol açacak şekilde gelişirse sonucu kentlileşme olan bir süreçtir. Ancak sanayileşmeye dayanmayan nüfus birikimleri ya da politik kararlarla oluşturulan kentsel yerleşimlerde kentleşme, özellikle bizimkisi gibi gelişmekte olan ülkelerde, sağlıksız veya çarpık şekilde gerçekleşebilmektedir. Kentlerde kırsal yerleşimlere has bir yaşam tarzını sürdüren ya da kentlere bir büyük köy veya kırsal alan görünümünü kazandıran bu olay, kentlerin yeterince örgütlenememesinin yanı sıra ekonomik açıdan ve eğitim sistemindeki yetersizliklerden, iş dallarında farklılaşmanın ve uzmanlaşmanın istenilen ölçüde gerçekleşememesinden de kaynaklanmaktadır (Keleş, 1997:29-31). Öte yandan Keleş'in bir makalesinde bir Alman Atasözü'ne atıfta bulunarak belirttiği üzere kentleşme; insanı bir yandan özgürleştirirken diğer yandanda bu özgürlüğü dilediğince kullanabileceği kanısını doğuran iki yanı keskin bir bıçaktır (Keleş, 1995:1).

"Kent" ve "kültür" kavramları, birbiriyle çok yakından ilişkili kavramlardır. İnsanlık tarihi boyunca teknolojik gelişmelere bağlı olarak değişen ve dönüşen kentlerde, kentin kültürel altyapısı da değişmiş ve dönüşmüştür. Tarım devriminin kentleriyle, endüstri devriminin kentleri; iletişim yöntemleri, fiziksel, mekânsal, toplumsal düzenlemeleri, kendine has değerleri, kültürü açısından aynı değildir (İspir, 1986: 8-19). Sonuç olarak kent kültürü, tarihsel ve toplumsal gelişmenin bir ürünü olup bireylerin bilinç düzeylerini etkileyen ve davranışlarına yansıyan bir olgudur. Bir başka ifade ile oluşturduğu bilinç ve

sorumluğa paralel olarak kentsel sorunlara karşı geliştirilen bir tavırdır. Bu tavır, kent ve kentli arasında kurulan ilişkiye bağlı olarak farklılaşabilmektedir. Bu bağlamda, günümüzde aynı ülke içerisindeki kentler bile farklı kültürel kimliklere sahip olabilmektedir. Bunun nedeni, kültür olgusunun dinamikliğine bağlı olarak maddi-manevi unsurları arasındaki etkileşimin yönünün, tarihsel gelişiminin, yapısal dönüşümlerin, insanlarının davranış özelliklerinin, iletişimin değişmesi ve süregelen değer sistemlerindeki farklılıklardır. Kent kültürü, gelenek ve görenekleri farklı değişik kültürlerden kişilerin bireysel hak ve sorumluluklarının farkına vararak, kente özgü görgü ve nezaket kurallarına uyarak bir arada yaşama kültürüdür (Kurt, 2011:266).

Kent kültürüne kentsel yaşam açısından baktığımızda, kavramın iki boyutu olduğunu söyleyebiliriz. Bunlardan biri; kentte yaşayanlar arası ilişkiler, diğeri ise, kentte yaşayanlarla kent arasındaki ilişkilerdir. Kentte yaşayanlar arasındaki ilişkiler kentlilik bilincinin oluşumuna etki eder. Bir başka ifade ile kentlilik bilinci, kentte yaşayanların kente özgü davranışlar sergilemeleri ve birer kentli olduğunun farkında olarak buna uygun davranmaları ile oluşur. Yaşayanlarla kent arasındaki ilişkiler ise kentin olanaklarından yaralanma, kentsel sorunlardan korunma ve kenti koruma ile kentin sosyo-kültürel sürdürülebilirliği için dayanışmayı ifade eder. Kentleşme, kent kültürünü, kent kültürü de kentlileşmeyi ve kentlilere özgü bilinci yaratır ve besler. Kentte yaşamak demek, kente özgü kültürle iç içe olmak ve kentli bilincine sahip olmak demektir. Ancak bu iç içe olma durumu, kentte yaşayan herkesin bu kültürü benimsediğini, aynı ölçüde yaşama geçirdiğini (Mutlu, 2013:61-65) ya da kentlilik bilincini oluşturduğunu göstermemektedir. Kentlilik bilinci, kentte yaşayanlarda var olan; etnik, dinsel, coğrafi kimliklerin yanı sıra içinde yaşadıkları kentle özdeşleşen bir kimliğe de sahip olmalarıdır. Bu bilincin oluşmasının temel koşulları; bireylerin yaşadıkları kentle anlamlı birliktelikler kurmaları ve kente sahip çıkmalarıdır (Bektaş, 1999:108). Bu bilinç oluştuğu ölçüde kentli; içinde yaşadığı kente sahip çıkar ve onun sahip olduğu kentsel değerleri yitirmemesi için elinden geleni yapar.

Kent ve çevre değerleri evrensel değerler olup uluslararası ölçekten başlayarak ulusal ve yerel ölçekte farklı aktörlerin sorumluluk alanına girmektedir. Bu bağlamda yerel yönetimlerin özellikle belediyelerin önemli görev ve sorumlulukları vardır. Yürürlükteki mevzuat ve taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalar çerçevesinde, kentte yaşayan kentlinin de kentle ilgili görev, sorumluluklarının yanı sıra bazı hakları vardır. Bu görev ve sorumlulukların yerine getirilmesi açısından kentlinin, kentin değerleri hakkında bilgi sahibi olması, bu değerleri koruması için sorumluluklarının, haklarının neler olduğunun farkında olması gerekir. Kentli hakları, öznesi insanlar olan ve insanların sağlıklı ve kaliteli kentlerde yaşama hakkını tanımlayan haklardır. Bu haklar tüm insanların; yerleşim, konut, kentsel altyapı, sağlık hizmetleri, yeterli gıda ve su, eğitim ve yeşil alana eşit olarak erişme hakkı olduğunu tanımlayan haklardır. Kentli haklarının gerçekleşmesinden devlet, tüzel kişiler ve bireyler sorumlu olup bu hakların yararlanıcısı da bireyler, tüzel kişiler, kentte yaşayan gruplar, insan toplulukları ile gelecek kuşaklardır (Ertan, 2014: 64-65). Kentli hakları, kentlinin iki yönlü ilişkisi üzerine şekillenen haklardır. Bu ilişkilerden ilki, yukarıda da söz ettiğimiz üzere kentlinin çevresiyle kurduğu, diğeri ise kentlinin birey olarak diğer kentlilerle kurduğu ilişkidir (Tekeli, 2011:189). Bir özgürlük ortamı olan ve özgürlüğü besleyen kentsel yaşam, siyasal bilinçlenmeyi artırmakta, daha iyi yaşam koşulları için talepte bulunmak ve mücadele etmek için uygun ortamları sağlamaktadır.

Üniversiteler temel misyonu, eğitim ve araştırma olan kurumlardır. Ancak misyonu eğitim ve araştırma olsa da bu kurumlar, içinde bulundukları kentlerin büyüklüğüne, nüfusuna ve diğer fonksiyonların düzeyine bağlı olarak, o kentin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmesine de çok değerli katkılar yapabilmektedir (Yavuzçehre, 2016:236). Kalkınma, üretime dayalı bir yaklaşımla sadece üretimle emek verimliliğinin artırılması ya da fabrika kurmak, sanayileşmek değildir. Kalkınma, aynı zamanda alışkanlıklarda, davranışlarda ve zihniyette de değişme yaratan bir olgudur. Bu nedenle bunu sağlamada, eğitimin ve akademik camia ile işbirliğinin rolünün göz ardı edilmemesi gerekir. Zaten "her ile bir üniversite politikası" ile önemli birer kamu yatırımı olarak kurulan üniversiteler ile bölgeler arası

dengesizlikleri azaltmak ve kuruldukları kentin ekonomik, sosyal her açıdan gücünü arttırmak amaçlanmıştır.

Üniversitelerin kuruldukları kentlere olan etkileri, kuruldukları bölgeye, kente, üniversitenin ölçeğine göre farklılık gösterir. Bununla birlikte bu etkileri; demografik, ekonomik, mekânsal, sınai, sosyal ve kültürel etkiler şeklinde sınıflandırmak mümkündür. Üniversitelerin kuruldukları kentlere ilk belirgin etkileri demografik etkilerdir. Bu etki, içinde konuşlanılan kente, üniversite ölçeğine göre farklılık gösterse de, üniversitelerin zamanla büyümesinin bir doğal sonucu da öğrenci ve öğretim üyesi sayısının artmasıdır. Üniversitelerin kentlere kurulmasından sonraki süreçte kentin nüfus ve göç yapısındaki değişimler, yaşanan nüfus yoğunluğunun öğrenci lehine artışı ve oluşturduğu toplumsal değişim, kentin öğrencileşmesi olarak tanımlanmaktadır. Üniversitenin kurulması kentlerin büyümesine yol açan sanayi, ticaret, turizm gibi alanlarda gelişmeyi hızlandırmakta (Işık, 2008:165-177), özellikle Bayburt örneğinde olduğu gibi kısa zamanda, binlerce öğrenciye kavuşma sonrasında kentin nüfus artış hızı yükselmekte ve net göç oranları düşmektedir.

2. Çalışmanın Amacı ve Yöntemi

Bu çalışmanın amacı, Bayburt'a farklı kentlerden gelen ve o kentin kültürel öğelerini taşıyan Bayburt Üniversitesi öğrencilerinin, kültürel anlamda kentli davranışlarının kazanılmasında, Bayburt'un kentlileşmesinde ne ölçüde etkisi olduğunu ortaya koymaktır. Çalışmada kent, kentlileşme, kent kültürü, kentli hakları, kentlilik bilinci, kentlileşme ölçütleri gibi kavramsal çerçeve ile Bayburt'un ekonomik ve sosyal durumu, üniversitelerin, Bayburt Üniversitesi'nin kentlere katkıları gibi veriler literatür taraması yöntemi ile sağlanmıştır. Bayburt Üniversitesi öğrencilerinin kentlileşme, kentli haklarına yönelik farkındalık ve duyarlılıklarını ölçmek, kentliye yaklaşımlarını ortaya koymak ve bunun kentlilerce nasıl algıladığını belirlemek üzere nicel ve nitel analiz yönteminden yararlanılmıştır. Bu amaçla 2018 yılında tüm üniversite öğrencilerine, 2019 yılında Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü öğrencilerine, aynı içerikte soru kağıtları kullanılarak anket uygulanmıştır. 2019 yılında ayrıca kentlilerin öğrencilere yönelik düşüncelerini, algılarını, nitel analiz yöntemiyle belirlemek üzere öğrencilerle iletişimi fazla olan kentlilerden seçilenlerle derinlemesine mülakat yapılmıştır. Literatürden sağlanan veriler ışığında anket, mülakat sonuçları değerlendirilmiş, üniversitenin ve üniversite öğrencilerinin Bayburt'un kentlileşmesine olan etki ve katkıları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

3. Bayburt'ta Ekonomik ve Sosyal Yaşam, Kentleşme, Kent Kültürü,

Bayburt, Çoruh Nehri kenarında, denizden 1550 m. yükseklikte, 3741 km² yüzölçümlü ve %45'i dağlık alanlardan oluşan, karasal iklimin hakim olduğu bir ildir. Merkez ilçe nüfusu 68.771 (https://www.nufusu.com/ilce/merkez_bayburt-nufusu) olan Bayburt bu göstergelerle Türkiye'nin en küçük yüzölçümüne ve Tunceli'den sonra en az nüfusa sahip ilidir. Bayburt, Azziler tarafından kurulan, tarihi M.Ö. 3000'li yıllara kadar uzanan, Romalılardan Emevilere, Akkoyunlulara çeşitli devletlere ev sahipliği yapan bir kenttir. 1927 yılına kadar Erzurum'a, bu tarihten sonra Gümüşhane'ye bağlı bir ilçe olan Bayburt, 1989 yılında il olmuştur.

Bayburt ili çok eski transit ticaret yolu olan Trabzon-İran arasındaki "İpek ve baharat yolu"nun bir durağıdır. Tarım dışındaki ekonomik yapısı, üretim yolu ile satışa arz şeklinde değil, dışarıdan getirip satışa sunma şeklinde gelişmiştir. Geçmişten günümüze gelindiğinde, ekonomik hayatın tarihi gelişimi içinde temel sektör olan tarımın yerinin pek değişmediği gözlemlenmektedir. Ticaret ve sanayiin gelişmediği ilde tarım ve hayvancılık başlangıçtan beri ekonomiyi sürükleyici bir rol oynamıştır. Arazi hayvancılık yapmaya çok elverişli olup yüksek mera varlığı, meraya dayalı besi hayvancılığını öne çıkarmıştır (http://www.bayburt.gov.tr/ekonomi, 2018). Tarımsal ürün olarak en çok şeker pancarı ve patates üretilmekte, küçükbaş, büyükbaş hayvancılığın yanı sıra kümes hayvancılığı ve bal arıcılığı yapılmaktadır. Tarım ve hayvancılık dışında kalan nüfus, tarım ve hayvancılığın ihtiyaçlarını karşılayan; demircilik, nalbantlık, saraçlık, marangozluk, bakırcılık, tenekecilik, terzilik, kunduracılık vb sanatlarla uğraşmaktadır. Sanayi hafif düzeyde olup, ağır sanayi kurulamamıştır. Önde gelen sanayi üniteleri; süt,

yem, tuğla fabrikaları ve et kombinasıdır. İldeki topraksız aile oranı (%26) Türkiye ortalamasının altındadır (Alacadağlı& Özden 2016:168)

DPT "İller ve Bölgelerin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Araştırması" çalışmasında Bayburt; tarımsal verimliliğin düşük olup, tarım sektöründe önemli bir gizli işsizlik sorununun olduğu beşinci derece gelişmiş iller grubunda yer almaktadır. Nüfusun % 60'ının tarım, hayvancılıkla geçindiği ilde, tarımda işletmelerin küçüklüğü ve verim düşüklüğü gelir yetersizliğine yol açmaktadır. İstihdamda tarım sektörünün payının yüksek olması ücretsiz aile işçiliğini beraberinde getirmekte ve bu ücretsiz aile işçilerinin çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır. Kent merkezlerinde %50 civarında olan kayıt dışılık kırsal alanlarda artmaktadır. Sosyal güvenlik kapsamına alınan nüfusta artış olmasına karşın, Bayburt'ta kayıt dışı istihdam oranı ülke ortalamalarının üzerindedir (KUDAKA, 2015:56). Tarımsal işletmelerde işçi istihdamının ihtiyaca cevap verememesi ve yeni işletmelerin kurulmaması nedeniyle halk, genelde yabancı ülkelere ve diğer gelişmiş vilayetlere göç ederek geçimini temin etme yollarını aramaktadır. Giderek azalsa da, gurbetçilik ilin geçimini destekleyen bir unsurdur. Örneğin 1990 yılında Bayburt, vilayet dışına 20 bin kişi göç vermiştir. Türkiye'nin nüfusunun 1.2 kat artış gösterdiği 2000'li yılların başında Bayburt ilinin nüfusu yaklaşık %9.3 oranında azalmıştır (Alacadağlı & Özden, 2016:168).

Gurbetçilik ve göçün bir yaşam biçimi olduğu Bayburt'un, 2010 yılı sonrasında tersine göç almaya başladığı ve 2013 yılında net göç hızının ‰1,46 olduğu görülmektedir (KUDAKA, 2015:15). Genel olarak bakıldığında 2007-2017 arasındaki 10 yıllık süreçte, özellikle 2011, 2014, 2016'da göç aldığı görülen Bayburt'un demografik açıdan olumlu gelişmesinde o ille ilgili alınan; üniversite kurulması, üniversite bünyesindeki eğitim birimlerinin, öğrenci sayısının, kamu yatırımlarının, sınai kuruluşların artırılması gibi kararların büyük etkisi vardır (İŞKUR, 2019:9-11). 2009 yılında 1610 olan (Öğrenci sayısı 2500'e çıkıyor, Bayburt Postası, 12.7.2009) ve 2019'da 13.451'e yükselen öğrenci sayısına (BAYUNİ, 2019:37) akademisyenler ve aileleri de eklendiğinde, kent nüfusunun artışında, üniversite kurulması sonrasında kente gelen öğrenci ve akademisyenlerin payının gözardı edilemeyecek kadar önemli bir etken olduğu görülmektedir.

Bayburt'un 1989'da il olması sonrasındaki ekonomik göstergelere bakıldığında; 1990'da 708 dolar olan GSYİH'nın, 1996'da 1019 dolara yükseldiği görülmektedir. Bu dönem boyunca GSYİH artışı Türkiye çapında %11, Karadeniz Bölgesi'nde %12 olurken, bu oran Bayburt'ta %15 gibi dikkat çekici bir rakama ulaşmıştır. 2000 yılında yedi firma ile kurulan Organize Sanayi Bölgesi (OSB) ile iki adet kooperatif şeklinde örgütlenen (Bayburt 21 Şubat Küçük Sanayi Sitesi Kooperatif Başkanlığı ve Bayburt Kayışkıran Kooperatif Başkanlığı) küçük sanayii sitesi, kentin sınai yapılanmasını oluşturmaktadır (İŞKUR, 2019:12). 2011 TUİK verilerine göre Bayburt, 3.461,00 dolar ithalat ve aynı yıl içinde yaptığı 3.240,00 dolar ihracatla 81 il içerisinde 75. sırada yer almıştır (http://www.bayburt.gov.tr/ekonomi, 2018). Kalkınmada öncelikli iller sıralamasında 5. Bölgede yer alan ve yatırım teşviklerini bu kapsamda alan Bayburt, 2016/9596 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında "Cazibe Merkezleri Programı"nda olan 23 ilden biridir (İŞKUR, 2019:12). Basında yer alan bilgilere göre; OSB'ne 2019'da, 250 kişiye istihdam sağlayacak 70 milyon liralık yatırımın ardından OSB'de ihracata yönelik üretim gerçekleştirecek bir tekstil firmasına da yer tahsisi yapılmıştır (OSB'ye tekstil firması geliyor, Bayburt Postası, 19.7.2019). OSB Müdürü'nden alınan bilgiye göre günümüzde firma sayısı 22'ye çalışan sayısının 240'a çıktığı OSB'sinde üretimi ve üretime geçen firma sayısını artırmaya yönelik çabalar sürmektedir (M. Ünlütürk, görüşme 30 Temmuz 2020)

Kentleşme ve gelişme sürecinde olan ilde son yıllarda yapılan sulama yatırımları ve toplulaştırma çalışmaları tarım sektöründe de olumlu gelişmelerin önünü açmıştır. Sulama yatırımlarının artması ve yapılan hayvan ırk ıslah çalışmaları ile süt hayvancılığı da ilgi görmeye başlamıştır. İlin ilçe ve köylerinde arıcılık yapan aile sayısında büyük artış gözlenmekte, kendine has kokusu ve aroması ile Bayburt Balı, il dışındaki pazarlarda büyük rağbet görmektedir (http://www.bayburt.gov.tr/ekonomi, 2018). Üniversite bünyesinde bu çalışmaları desteklemeyi amaçlayan -arıcılık ve gıda tarım hayvancılıkla ilgili- iki araştırma merkezi kurulmuştur. Ayrıca üniversitenin bazı fakülte ve meslek yüksek okullarında (MYO),

kent açısından önemli olan ürün ve alanlara bilimsel ve teknik destek sağlayacak, İl'e değer katacak bölümlerin de açılması sağlanmıştır (İŞKUR, 2019:50).

Bayburt kent dokusu ile ilgili verilere göre Bayburt, 20.yy başlarına kadar Selçuklu, İlhanlı, Akkoyunlu ve Osmanlı eserlerini bünyesinde barındıran tarihi bir kent kimliğine sahiptir. Kentte ilk imar planı Cumhuriyet döneminde, 1930 yılında yapılmış ve bu tarihten sonra şehrin gelişimi büyük ölçüde yapılan imar planları doğrultusunda şekillenmiştir. Ancak Bayburt'ta imar planları yapılırken kentin sahip olduğu tarihi ve kültürel değerler ile kent kimliği dikkate alınmadan planlama yapılmıştır. Ayrıca kültür ve tabiat varlıklarının korunması konusunda ilgisizlik, yeterince bilgi sahibi olunmayışı ve göç veren bir kent olması Bayburt'tun tarihi ve kültürel değerlerinin tahrip edilmesini hızlandırmıştır (Polat, 2013: 10-13).

1989 yılında il olmasına kadar olan dönemde genelde az katlı evlerin çoğunlukta olduğu kentte, kadınlar geleneksel giysileri olan ihramla örtünmekte, batıya nazaran daha erken yaşta yapılan evlilikler genelde görücü usulü ile gerçekleşmektedir. Bayburt yöresel yemeklerinde görülen genel özellik, un ve una bağlı yemeklerle, etli yemeklerin sebze ve zeytinyağlı yemeklerden çeşit olarak daha fazla oluşudur. Bu husus, yörenin coğrafi şartlarının kültürel yapı üzerindeki etkisini gösteren bir unsurdur (http://www.bayburt.gov.tr/bayburt-yemekleri, 2018). Bayburt'u diğer illerden ayıran en büyük özellik ise geçmişten geleceğe bir kültür mirası olarak devam eden köylerdeki köy odaları ile merkezdeki mahalle odaları geleneğidir. Tarihi akış içinde kültüründen, örf ve adetlerinden ödün vermemiş ender illerden birisi olan Bayburt'un kent kültürünün oluşması ve sürdürülmesinde mahalle odalarının büyük payı olduğu ve eski Bayburt tarihinde bu odaların birer kültür merkezi olarak kullanıldığı uzmanlarca belirtilmektedir. Buralarda yıl boyu, özellikle de kış mevsimi ile ramazan aylarında, sohbetler yapılmakta, yöre insanı; cenaze, bayram kutlamaları, kahve içme gibi adetlerde bu odalarda bir araya gelerek sevincini, kederini paylaşmaktadır. Ozanlar türkülerini, koşmalarını, taşlamalarını buralarda sergilemekte, beyitlerini buralarda dinleyenleriyle paylaşmaktadır. Gençler toplumda nasıl oturulup-kalkılacağını, nasıl konuşulacağını, büyüklerin yanında nasıl hareket edileceğini buralarda öğrenmektedir. Günümüzde bu işlevlerde farklılaşmalar olmakla birlikte; oturma salonu, cenaze yıkama odası, mutfak, yemekhane, çay ocağı, kütüphane, yatakhane, idare odası ve kuran okuma eğitiminin verildiği oda gibi bölümlerden oluşan; Bayburt Mahalle Odaları'nın halen en büyük işlevi insanları birlik ve beraberlik içerisinde tutmalarıdır. Nişan öncesi sözü kesilen gençlerin yöresel tabirle kahve içme töreni, cenaze işleri, taziyelerin kabulü, dini bayramlarda bayramlaşmalar bu odalarda yapılmaktadır (http://www.bayburt.gov.tr/bayburt-gelenekleri, 2018).

Kent kültürü ve kentlileşmede önemli bir yeri olan, sinema, tiyatro, konser gibi etkinlikler açısından mevcut altyapıya bakıldığında; 2018 yılına kadar sineması olmayan yedi ilden biri olan Bayburt'ta küçük de olsa bir sinema salonu 2018 yılında açılmıştır (2018 yılında Bayburt'ta kaç film gösterime girdi? Bayburt Postası, 27.6.2019). Bayburt'ta ayrı bir tiyatro, konser salonu da mevcut olmayıp tiyatro oyunları, konserler ilin ünlü ozanının adını taşıyan Şair Zihni Kültür Merkezi'nde sergilenmektedir. 2018'de sinemanın faaliyete geçmesinde, artan tiyatro ve konser faaliyetlerinde, öğrenci ve üniversite çalışanlarının, üniversitedeki müzik, tiyatro ile ilgili öğrenci kulüplerinin de önemli etkisi vardır. Benzer bir durum öğrenciye yönelik sayıları günden güne giderek artan kafe, restoranlarla dışarda yemek yeme kültürünün oluşması açısından da geçerlidir.

4. Bayburt Üniversitesi

Bayburt'un ekonomik ve sosyal gelişmesi açısından büyük önemi olan 1989'da il olma sonrasındaki en önemli iki olay; Bayburt'ta, 2006 yılında 118 hektarlık alana sahip Bayburt Organize Sanayi Bölgesi'nin faaliyete girmesi ve 2008 yılında Bayburt Üniversitesi'nin açılmasıdır (Alacadağlı ve Özden, 2016:168).

Bayburt Üniversitesi, her ile bir üniversite kurulması politikasına dayalı olarak, 31 Mayıs 2008'de 5765 sayılı Kanun ile kurulmuştur. Başlangıçta üç fakülte -Eğitim, İktisadi ve İdari Bilimler, Mühendislik-, iki MYO, iki enstitü (Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler Enstitüleri) ile kurulan ve 2008-

2009 yılını 1610 öğrenci ile kapatan üniversitenin, 2019 sonunda öğrenci sayısı 13.451'dir. Günümüzde bünyesindeki sekiz fakülte (Eğitim, İktisadi ve İdari Bilimler, İlahiyat, Mühendislik, İnsan ve Toplum Bilimleri, Sağlık Bilimleri, Uygulamalı Bilimler, Sanat ve Tasarım), bir yüksekokul (Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu) ve altı MYO (Teknik Bilimler, Sosyal Bilimler, Sağlık Hizmetleri, Adalet, Demirözü ve Aydıntepe MYO'ları) ve Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü ile eğitim-öğretime devam eden Üniversite, gün geçtikçe gelişmekte, öğrenci sayısını artırmakta ve kent nüfusunda her yıl artan oranlarda artan nüfus artışı sağlamaktadır. Örneğin 2018 itibarıyla 12.562 öğrencisi ve 615 personeli olan (BAYUNİ, 2018:33-37) Bayburt Üniversitesi, 66 bin 633 merkez ilçe nüfusu olan kente, personeli, aileleri ve mevcut öğrenci sayısı ile %25'lik bir nüfus artışı sağlarken, 2019 verilerine göre 13.451'e çıkan öğrenci sayısı, 807'ye çıkan akademik, idari toplam personel sayısı (BAYUNİ, 2019:33-37) ve aileleri ile üniversitenin bu dönemde 68.771 olan (https://www.nufusu.com/ilce/ merkez_ bayburt-nufusu, 2019) merkez ilçe nüfusuna katkısı da oransal olarak artmıştır. Bu nüfusun barınma, beslenme ihtiyaçlarının ve sosyal hizmet beklentilerinin karşılanmasına yönelik açılan kafeler, restoranlar, apartlar, yurtlar, spor salonları, sinema, tiyatro gibi mekanlar ve işyerleri kente ekonomik ve sosyal, her açıdan canlılık getirmiştir. Ayrıca her bir öğrencinin yaklaşık 400 lirayı aşan bir parayı; barınma, gıda, giyim, ulaşım gibi alanlara harcadığı varsayılırsa (Korkmaz, 2015:247) ve 2019 yılı İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi öğrencileri anket sonuçlarına göre ulaşılan ortalama 446 TL öğrenci geliri baz alındığında, 13.450 öğrencinin ayda kente bıraktığı para 6.001.100 liradır. 807 personel ve ailesinin 2019 yılı hane halkı tüketim harcaması olan 2.465 lira ile aylık kent ekonomisine girdisi 1.989.255 lira olup öğrenci ve personel olarak üniversite, kent ekonomisine toplamda aylık 8.010.255 liralık bir katkı sağlamaktadır.

Bayburt Üniversitesi'nin kuruluşundan bu yana kentin ihtiyaçlarını da dikkate alarak oluşturduğu 10 araştırma merkezi, gerçekleştirdiği akademik konferanslar, çalıştaylar, öğrenci kulüp, topluluk etkinlikleri, projeler, Erasmus-Farabi gibi öğrenci değişim programları, öğrencileri toplumsal amaçlı projelerde kullanım fırsatı gibi fırsatların yarattığı ekonomik değerlerle de kenti ekonomik açıdan olumlu etkilemiştir. Bayburt Üniversitesi, 2013-2018 arasında gerçekleştirdiği BAP, SODES, KUDAKA, AB destekli projelerle beş milyon liradan fazla maddi destek ile bu alanlarda çalışan 500'den fazla çalışan kişinin eğitimini sağlamıştır (Alacadağlı&Işıkçı, 2018:209). Şehrin başlıca gelir kaynakları arasında yer alan bal konusunda "Organik Arıcılığın Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması Projesi"ni hayata geçiren üniversite (İŞKUR, 2019:50), geleneksel özellikleri ve kalitesi korunarak bu ürünün gelecek nesillere aktarılması ve şehrin ekonomisine değer kazandırması amacıyla 20.07.2020 tarihinde Türk Patent ve Marka Kurumu'nca tescilini de sağlamıştır (BayburtÜniversitesi, "Bayburt Balı"na tescil aldı, Bayburt Postası, 26.7.2020). Benzer şekilde, Kamu-Üniversite-Sanayi (KÜSİ) işbirliği kapsamında ildeki mütevazi düzeydeki sanayi yatırımlarının modernizasyonu ve gelişmesi de üniversite tarafından desteklenmektedir (İŞKUR, 2019:50). Bu kapsamda Kasım 2019'da Bayburt Üniversitesi ile Bayburt Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü arasında Ar-Ge, inovasyon, tasarım, sistem entegrasyonu, dış ticaret, sertifikasyon gibi rekabeti güçlendirmeye yönelik ortak çalışmalar yapmak, proje geliştirmek üzere bir işbirliği protokolü imzalanmıştır (Bayburt Üniversitesi ile Bayburt OSB Arasında İşbirliği, Bayburt Medya, 20.11.2019).

Bayburt Üniversitesi, gelişime açık kapasitesi ile yıllar içinde bilimsel olarak da gelişim göstermiş URAP tarafından üniversitelerin akademik başarılarını ölçmek üzere yapılan sıralamada 2011 yılında 96 devlet üniversitesi arasında 93. sırada ve akademik başarı puanı 150 puan altı bandında yer alan üniversite (http://tr.urapcenter.org/2011/), 2018 yılında 109 devlet üniversitesi arasında 86. sıraya ve akademik başarı puanında 300-349 bandına yükselmiştir (http://tr.urapcenter.org/2018/). 2019-2020 yılı başarı sıralamasında da başarı puanı olarak bulunduğu yeri korumuştur (http://tr.urapcenter.org/2019/). Literatür taramasıyla sağlanan bu veriler bize, Bayburt Üniversitesi'nin aşağıda sözü edilen üniversitelerin kentlere olan olumlu etkilerini sağladığını ve demografik, ekonomik ve sosyal olarak kenti büyütüp ve geliştirme misyonunu büyük ölçüde yerine getirdiğini göstermektedir.

5. Üniversitelerin Kentlere Etkileri

Daha önce de belirtildiği üzere üniversiteler temel misyonu, eğitim ve araştırma olan kurumlardır. Ancak misyonu eğitim ve araştırma olsa da bu kurumların bulundukları kentin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmesine yaptığı katkılar nedeniyle kent kalkınmasının da bir aracı olduğu da yadsınamaz bir gerçektir. 2000'li yıllar sonrasında devlet üniversitelerinin, giderek daha küçük, ekonomik açıdan güçsüz ve göç veren kentlerde kurulmasının ardında yatan amaçlardan biri de küçük ölçekli kentleri desteklemeyi hedefleyen kamu politikalarıdır. Bu nedenle her ile bir üniversite kurulmuş ve üniversitelerin bu işlevinden yararlanılarak bölgeler arası dengesizliklerin azaltılmasına ve üniversite kurulan kentin ekonomik, sosyal her açıdan gücünü arttırılmasına çalışılmıştır. Literatür taramasında da 2006 yılında nüfusu 50.000-120.000 arası olan 15 kentte üniversite kurulduğu gözlemlenmiştir (Bayraktar, 2011:110; Sargın, 2006:29-30). Üniversitelerin bu illerde kurularak yaygınlaşması, özellikle Anadolu kentlerinde askeriyeye dayalı ekonomik anlayışı yıkmış, buralarda mevcut ekonomik düzeni değiştirmiştir (Aktay, 2003:117). Üniversitelerde akademik ve idari personel istihdamı, bunlara yapılan ödemeler, bu personel ile öğrencilerin çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak üzere işyerlerinde ve diğer kuruluşlarda yaptığı harcamalar; bu harcamaları karşılayacak üretim yapılarının, sektörlerin gelişmesine ve bu alanlardaki istihdamın artmasına yol açmıştır. Üniversiteye bağlı olarak artan nüfus, konut talebini, tüketimi, tüketici sayısını, ulaşım araçları ve kanalları ihtiyacını, sosyal yaşam alanları ile kültürel faaliyetlere olan talebi de artırmıştır. Ayrıca mezunlarla birlikte kentte kalanların etkisiyle işgücü arzı da artışa geçmiştir (Çayın&Özer, 2015:132; Görkemli, 2009:176; Erkekoğlu, 2000:214). Üniversitelerin o yörenin kalkınmasına yönelik çalışmalar yapmak üzere kurdukları merkezler, yaptıkları araştırmalar, sempozyumlar, konferanslar proje ya da planlama çalışmaları da üniversitelerin kent ekonomisine dolaylı olarak katkısını sağlayan çalışmalardır.

Üniversitelerin kuruldukları kentlere bir etkisi de mekansal dönüşümleri tetiklemeleridir. Özellikle, Bayburt gibi küçük ve orta ölçekli kentlerde üniversitelerin kurulması sonrasında, kent alanı büyümekte, kentsel fonksiyonlar çeşitlenmekte, konut piyasası canlanmakta, yurt, apart ve pansiyon benzeri mekanlar ile kafe, restoran, spor tesisleri gibi mekanların kentsel yaşam alanlarına dahil edilmesi ile yeni yerleşim ve istihdam alanları oluşarak kentsel alan kullanımında önemli yapısal değişimler oluşmaktadır. (Işık, 2008:128; Gürkaynak&Kasımoğlu, 2004:156-157; Akengin &Kaykı, 2013:523-524). Üniversitelerin kurulmasını izleyen süreçte yeni mekansal düzenlemelere bağlı olarak yapılan çevre düzenlemesi, yukarıda belirtilen sosyal, kültürel, sportif ve eğlence amaçlı yeni mekanların açılması ile kentler, öğrenciler, öğretim elemanları ve kent halkı için daha çekici ve yaşanabilir yerler haline gelmektedir. Öte yandan, farklı şehirlerden ve farklı kültürlerden gelen üniversite personeli ve öğrencilerin yöre halkıyla ilişkilerinin, kentin sosyo-kültürel olarak gelişmesine de büyük katkıları olmaktadır. (Gürkaynak ve Kasımoğlu, 2004:156-157; Gültekin vd. 2008:26)

Kentin gelişimi açısından önemli bir etken de üniversite-sanayi işbirliğidir. Bu işbirliğinden, sanayici, üniversite ve toplum büyük faydalar sağlamaktadır. Ancak bu konuda kent yöneticilerine, üniversitelere büyük iş düşmektedir. Çünkü bu işbirliğinin etkinliği daha çok bu kurumların kendi inisiyatifine bağlı olarak gerçekleşebilmektedir. Üniversiteler, bünyelerindeki farklı bilim dalları, araştırma merkezleri, girişimcilik merkezleri, teknokentler, akademik personelin yaptığı araştırmalar, yayınlar, öğrencilerin stajları, tez çalışmaları vasıtasıyla kuruldukları kentlerin sanayisine destek verme kapasitesine sahiptir. Goddard'a göre de üniversiteler, sanayi-üniversite işbirliği programlarıyla, bölge kaynaklarının daha akılcı bir biçimde değerlendirilmesini, istihdamı geliştirmeye sağlayacak yatırımlara yöneltilmesini sağlayabilir. Böylece hem mezunlarını, yetişmiş insan gücünü o bölgede tutabilir hem de bölgenin ekonomik açıdan gelişmesine katkıda bulunabilir (Goddard, 2011:23-24). Burada kentin ekonomik gelişmesinde üniversitelerin önemli rol oynadığını kabul etmekle birlikte bu süreçte katma değeri yüksek olan sanayi ve ticaret sektörünün sürükleyici ve belirleyici olduğunu da göz ardı etmemek gerekir. Çünkü eğitim sektörü, katma değeri ancak uzun bir süre sonra ortaya çıkan bir sektördür. Bu açıdan sanayicinin; ileri ve uygun teknolojiler edinme, bilimsel eleman ve ekipman eksikliğini giderme, kaynak israfını azaltma, maliyet ve kalite sorunlarını çözümleme, teknolojik bağımlılığı azaltma,

verimliliği, uluslararası rekabet gücünü ve kâr marjını artırmak için üniversitenin bilgi altyapısından faydalanmaya istekli ve bu konuda farkındalığının oluşmuş olması da önemlidir. Öte yandan üniversite sanayi işbirliğinde ülkenin sanayileşme derecesi ve bilgi toplumu olmanın gereklerinin sağlanıp sağlanamadığı da önemlidir. Çünkü sanayileşmiş, bilgi toplumu safhasına geçmiş veya geçmekte olan ülkeler, sanayi-üniversite işbirliğinin en iyi işlediği ülkelerdir (Dura, 1994:115-116). Yukarıda belirtildiği gibi, sanayi gibi katma değeri yüksek sektörlerin yer aldığı kentlerdeki üniversitelerin kent ekonomisine katkısı sanayi kuruluşlarıyla yaptığı işbirliği ölçüsündedir (Gürkan ve Karataş, 2004'ten aktaran Öztürk vd 2011:151). Anadolu kentlerinde açılan üniversiteler, bu işbirliğini etkin olarak sağlamasalar bile özellikle de mekânsal olarak küçük ölçekli bir kentte konuşlandırılmışsa, kentte, kentsel yaşamda odak noktası olarak kent yaşamına daha hakim olma ve kentin yaşam kalitesini daha fazla etkileme şansına sahiptirler. Bu yönüyle üniversiteler, kentlerin uzun yıllarda yaşayabileceği değişime ivme kazandırma gücü ve potansiyelini de ellerinde tutmaktadırlar (Vural Yılmaz ve Yılmaz, 2013:205-206 ve Oktay, 2010).

Üniversiteler öğrenci ve üniversite personeline hizmet sunmak, araştırma ya da uygulama yapmak üzere kurdukları, kütüphane, spor tesisleri, araştırma merkezleri, STK'lar ile yöre halkına yönelik düzenledikleri eğitimler, yerel yönetimlerle ortak projeler, düzenledikleri akademik konferanslar, çalıştaylar, kongreler, açık oturumlar, öğrenci kulüpleri etkinlikleri, varsa radyo veya televizyonlarıyla kuruldukları kentlerin sosyal ve kültürel yapısını da etkilerler. Üniversitelere, Erasmus ve Farabi ya da Anadolu kentleri arasındaki akademik değişim programları vasıtasıyla ulusal ve uluslararası öğrenci hareketliliğine bağlı olarak gelen farklı kültürlere mensup öğrenciler de kent kültürünü renklendiren ve kent adına olumlu gelişmelere yol açan unsurlardır.

Üniversiteler, toplumsal değişim ve kalkınmada nicelik ve nitelik bakımından da önemli katkılar sunarlar. Bu katkılar; fırsat eşitliği yaratma, nitelikli insan gücü ve lider yetiştirme, girişimciliği, girişimci sınıfı, teknolojiyi geliştirme, toplumu tasarrufa yöneltme, gelir dağılımını olumlu yönde etkileme, birlik, beraberliği sağlama (Akengin ve Kaykı, 2013:503) sosyal problemlere çözüm oluşturma, toplumsal uyum, uzlaşmaya katkı sağlama olarak sayılabilir. Üniversitelere her yıl farklı yerlerden eğitim almak amacıyla gelen ve üniversite bünyesinde gönüllülük esaslı çalışmalar yapan yetenekli ve enerji dolu gençleri, toplumsal yönü ağır basan sosyal projelerde değerlendirerek hem onların yeteneklerini geliştirmek, hem üniversitenin toplumla uyum sağlamasını kolaylaştırmak ve sosyal problemlerin aşılmasına yardımcı olmak mümkündür (Goddard, 2011:28). Kentin gençleri, üniversite öğrencileri ile mekânsal anlamda en çok karşılaşan ve kültürel anlamda öykünme yaşayabilecek grup (Vural Yılmaz ve Yılmaz, 2013:213) olup, bu kitlenin kendilerinin ve kentin gelişimine katkıda bulunması sağlanabilir. Bu konuda yapılan çalışmalar üniversitelerin kent kültürü ve sosyal hayatı üzerindeki etkilerini şu başlıklar altında gruplamaktadır (Borland vd'den aktaran Yavuzçehre, 2016:242): i) Üniversite mezunlarının bilginin yayılmasına etkisi ii) Üniversitelerce kültürel ve sosyal yaşama yönelik oluşturulan standartların sosyal altyapıyı geliştirmesi, bu yolla toplum ve ekonomi uyumunun desteklenmesi, iii) Farklı kentlerden, ülkelerden gelen birey ve grupların birbiriyle etkileşimi sonucu ticari, sosyal ve kültürel işbirlikleri için fırsatlar gelişmesi, iv) Kamusal alanda karar verme süreçlerine, politikaların oluşumuna katılımı geliştirmesi, v) Projeler, araştırma merkezleri gibi araçlarla kadın, gençler gibi özellikli grupların iş, kent yaşamına katılımının artırılması.

6. Bayburt Üniversitesi Öğrencileri Kentlilik Bilinci Araştırması ve Sonuçları

İlki 2018, ikincisi 2019'da yapılan anket çalışması ile Bayburt Üniversitesi'ne, farklı kentlerden gelen ve o kentin kültürel öğelerini taşıyan öğrencilerin, kültürel anlamda kentli davranışlarının kazanılmasında, Bayburt'un kentlileşmesinde ne ölçüde etkisi olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda öğrencilere; kentlileşme, kentli haklarına yönelik farkındalık ve duyarlılıklarını ölçmek ve bunları ne ölçüde yaptıklarını ortaya koymak üzere kişisel bilgilere yönelik olarak yöneltilen sorular dışında, iki bölümde; ilkinde öğrencilerin yaşadıkları kentte sahip oldukları, kazandıkları kentlilik bilinci,

ikinci bölümde bu bilincin öğrenci olarak bulundukları Bayburt'ta kentli hakları kullanımına, kentlilik bilincini gerektiren uygulamalara ne şekilde yansıdığını belirleyecek sorular yöneltilmiştir.

2018 yılında yapılan ankete; altı fakülte, üç MYO'da, 19 farklı bölümde okuyan toplamda 261 öğrenci katılmıştır. İnternet ortamında uygulanan bu ankete katılım, gösterilen çabaya karşın artırılamamıştır. Nisan 2019'da üniversiteyi temsil edecek örneklem alanına sahip ve daha etkin geri dönüşün sağlanabileceği İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümünde kayıtlı 540'den aktif olarak eğitime devam eden 517 öğrenciye anket uygulanmıştır. 476 öğrenciden geri dönüşün sağlandığı bu ankette de öğrencilere, demografik bilgilerin dışında diğer ankette de yer alan soruları içeren ve yine iki bölümden, ancak bu kez toplamda 22 sorudan oluşan bir soru kağıdı uygulanmıştır. Kullanılan soru kağıdı ile eğitimleri sırasında kentleşme, yerel yönetimler, kentli hakları gibi konularda eğitim alan İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü öğrencilerinin hem sahip oldukları kent bilinci, hem de bu bilinç ve kent kültürüne bağlı olarak yaptığı eylemlerin, faaliyetlerin Bayburt kentine, kültürüne, kentlileşmesine katkısı ölçülmeye çalışılmıştır. Ayrıca ulaşılan sonuçlar bir önceki anket verileriyle kıyaslanarak lisans alanına bağlı olarak aldıkları eğitimin davranışlarına ne ölçüde yansıdığı da ortaya konulmaya çalışılmıştır.

2019 yılında ayrıca, öğrencilerin kentte yaşamlarını sürdürürken yoğun olarak iletişimde bulundukları kitleyi temsil edecek şekilde Bayburt kent halkından farklı meslek grubu ve cinsiyette toplamda 12 kişiyle yüz yüze ve derinlemesine mülakat yapılmıştır. Bu mülakatlarla, üniversite öğrencilerinin kente, kentliye yönelik eylemlerinin, faaliyetlerinin kentliler tarafından nasıl algılandığı, kent halkı ile ilgili düşüncelerinin karşılığının ne olduğu belirlenmek istenmiştir.

Anketlerin ve mülakat sonuçlarının literatürden sağlanan veriler ışığında değerlendirilmesi aşağıda verilmektedir.

Literatür Taraması, Anketler ve Mülakatların Sonuçları

Bayburt'un ekonomik ve sosyal durumu ile ilgili olarak yapılan literatür taraması sonuçları; il olma ve üniversite kurulma sonrasında oluşan kurumsal yapılarla kentin, hem GSYİH, hem de kentleşme göstergeleri olan örgütlü toplum olma ve ekonominin tarımdan sanayie kayması yolunda olumlu gelişmeler yaşadığını göstermektedir. Örneğin 1990'da 708 dolar olan GSYİH, 1996'da 1019 dolara yükselmiş, GSYİH artışı %15 oranına ulaşarak Türkiye ortalamasının üzerine çıkmıştır. 2011'de Bayburt, yaptığı ithalat ve ihracatla 81 il içinde 75. sırada yer almıştır (http://www.bayburt.gov.tr/ekonomi, 2018). Göç veren Bayburt, 2012-2013 yıllarında küçük bir oranla da olsa (‰1,46) göç alan iller sınıfına geçmiştir. Literatür taramasıyla sağlanan veriler, Bayburt'ta üniversite kurulmasının, il olma sonrasında kişi başına düşen ekonomik göstergelerdeki olumlu yöndeki gelişmeyi hızlandıran ve buna büyük ivme kazandıran bir olay olduğunu da ortaya koymaktadır. Yukarıda da sözü edildiği üzere; üniversite kurulması sonrasında artan %25'lik bir nüfusla kentin il olarak aldığı katkı payının artmasının yanı sıra bu nüfusun barınma, beslenme ihtiyaçlarının ve sosyal hizmet beklentilerinin karşılanmasına yönelik açılan kafeler, restoranlar, apartlar, yurtlar, spor salonları, sinema, tiyatro, mekanlar ve işyerleri kente ekonomik ve sosyal her açıdan canlılık getirmiştir. Ayrıca öğrenci ve üniversite personelinin 2019 yılı verisiyle kent ekonomisine katkısı aylık olarak 8.010.255 liradır

Ancak il olunması, üniversite kurulması, küçük ölçekli de olsa sanayileşme çabaları ve diğer yatırımlarla gösterilen tüm bu olumlu gelişmelere karşın literatür verileri; bir kentleşme göstergesi olan "tarım sektörünün sanayi içindeki payının azalmasının" istenen oranda gerçekleşemediğini, kente özgü davranış kalıplarının tam olarak oluşturulamadığını da ortaya koymaktadır. Bu durum, mevcut kültürden kaynaklanan ve kente has kültürün oluşumunu da etkileyen bir husustur. Kentlileşme aşamasında olan Bayburt kenti, kente özgü yapısal ve sosyal dönüşümü sağlamaya çalışırken üniversite kurulmasıyla, yeni kurulan diğer üniversitelerin de en büyük sorunu olan kentin beklentileri ile öğrencilerinin beklentilerini uyumlaştırmaya yönelik ortaya çıkan sorunlarla da karşı karşıya kalmıştır. Üniversite tarafından öğrenci memnuniyetine yönelik anketler ya da proje çalışmaları kapsamında yapılan anketlerin yanı sıra bu çalışma kapsamında yapılan anketlerdeki Bayburt'un kent olarak fiziksel, ekonomik, sosyal, kültürel

sağladığı olanaklara yönelik sorulara verilen yanıtlar, gerçekleşmeyen öğrenci beklentilerinin yarattığı hoşnutsuzluğu ortaya koymaktadır. Belirtilen tüm bu anketlerin sonuçları, birbirlerine benzer ve birbirlerini doğrular niteliktedir (Alacadağlı vd.,Bilimsel Araştırma Projesi 2018, Bayburt Üniversitesi Kalite Komisyonu 2017 Öğrenci Memnuniyeti Anketi Sonuçları, Bu çalışmanın 2018, 2019 yılları anket sonuçları)

Bayburt Üniversitesi öğrencilerinin Bayburt'un kentlileşmesine ve kentli davranışlarının kazanılmasına olan etkilerini ortaya koymak üzere ilk anket 2018'de üniversite genelinde yapıldı. Bu ankette öğrencilere, kişisel bilgilere yönelik 11 sorunun yanı sıra, öğrencilerin yaşadıkları kentte sahip oldukları kentlilik bilincini ve bu bilincin Bayburt'ta kentli hakları kullanımına, kentlilik bilincini gerektiren uygulamalara ne şekilde yansıdığını belirleyecek şekilde, iki bölüm altında on beşerden toplamda 30 soru yöneltildi. 2018 yılında yapılan bu ankete altı fakülte ve üç meslek yüksek okulunda 19 farklı bölümde okuyan toplamda 261 öğrenci katıldı. Ankete katılanların % 50,3'ü kadın, %49,7'si erkek, %96'sı lisans öğrencisi olup %4'ü ön lisans programına devam etmektedir.

Tablo 1: 2018 Yılı Anketi Demografik, Kişisel Bilgiler Tablosu

Ankete Katılanların Yaşları				
Yaş Aralığı	17-19	20-22 +	23-26	27+
Oran %	63,3	28,6	4,7	3,4
Okudukları Sınıflara Göre Dağılım				
Sınıf	1	2	3	4
Oran %	7,9	26,6	29,7	35,8
Yaşanılan Yerin Statüsü				
Yaşanılan Yer	İl-Büyükşehir	İl	İlçe	Köy
Oran %	42,9	36,6	11,8	8,7
Yaşanılan Mekan Türü				
Yaşanılan Yer	Apartman	Sitede Apartman	Müstakil Ev	Gecekondu
Oran %	40,4	17,4	39,8	2,4
Bayburt'ta Bulunulan Süre				
İkamet Süresi	1-5	6-10	11-20	20+
Oran %	80,1	4,6	2,3	13

Tablo 1'den de görülebileceği üzere; 2018'de ankete katılanların %63'ü, 17-19 yaş aralığında olup, katılanların çoğu dördüncü sınıf öğrencisidir. Katılanların %43'ü Büyükşehir Belediyesi-BŞB statüsüne de sahip ilde yaşamakta olup buna BŞB olmayan illerde yaşayanları (%36,6) eklediğimizde, ankete katılanların %79,5'i kent kültürüne sahiptir. Ankete katılanların %74'ü yaşadığı kentte oturdukları evin sahibidir. Katılanların %40,4'ü apartmanda, %39,8'i ise müstakil evde yaşadığını belirtmektedir. Ankete katılanların %80'i Bayburt'ta 1-5 yıl arasında yaşamakta olup bu durum, ankete katılanların çoğunluğunun Bayburt dışından okumaya gelen öğrenciler olduğunu göstermektedir. Bayburt'ta yurtta kaldığını söyleyenlerin oranı %47,8, kiralık evde kalanların oranı ise %23,6'dır. Apartta ve ailesinin yanında kalanların oranı %14 civarındadır.

Öğrencilere, "Kentli Hakları ve Kentli Bilinci" ile ilgili farkındalığını ölçmek üzere 15 soru yöneltilmiştir. Bu kapsamda, Bayburt'a eğitim için gelen ve %80'i kentte yaşayan öğrencilerin %45'i,"kentli hakları"nı bilip bilmediklerine yönelik soruya "Kentli Hakları"nın ne olduğunu bildiğini, %55'i ise bu kavramın ne anlama geldiğini bilmediğini söylemişlerdir.

Birden fazla seçeneğin işaretlenebildiği ve hepsi kentli haklarından biri olan ifadelerden hangisinin kentli hakları olduğuna verilen yanıtların oranı; "Nitelik ve fiyat açısından uygun konut edinme olanağı (%47,8), Yeşil, sessiz, aydınlık, temiz ve güzel bir çevre (%53,4), Çalışma, eğitim, ulaşım, sağlık, kültürel farklılıkları yaşama ve çevresel açıdan güvenlik (%78), Yoksul ve muhtaç bireylerin korunması

için gerekli önlemlerin alınması (%34,7), Kültür, spor, dinlenme ve boş zaman aktiviteleri açısından yeterli fırsatları sunacak ortamlar sağlanması (% 54,7)" şeklindedir.

"Her türlü kent işlevini yerine getirmeyi sağlayacak bir kent ortamının sağlanması" cümlesi, katılanların %54,7'si için; "Barınmadan güvenliğe, çalışma ve dinlenmeden kentle ilgili kararlara katılıma ve fiziksel, kültürel her açıdan kendini geliştirebilmeye yönelik her tür ortamın, fırsatın sağlanması"nı ifade etmektedir. Ankete katılanların %70'i "Sokağa çöp attıklarında", %56'sı "Yaşlılara yer verilmediğinde", %53,4'ü "Yedikleri çekirdeklerin kabuklarını yere attıklarında" kentlileri uyaracaklarını söylemektedir. Dışarıdan kaynaklı "Radyasyon, gürültü kirliliği gibi durumlarda" öğrencilerin çoğunluğu yani %45,3'ü, "Önce belediyeye şikayet eder sonuç alamazsam sokak sakinlerinden imza toplarım" derken, komşuları kaynaklı bir gürültü olduğunda %45,3'ü, " Komşumu nazik bir şekilde uyarır rahatsızlığımı dile getiririm" demektedir. "Önce ikaz eder, sonra bina yöneticisine şikayet eder sonuç alamazsam emniyete şikayet ederim" diyenlerin oranı ise %23'tür.

Öğrencilerin çoğunluğu yani %32'si "Kural koyucular kuralları çiğnediğinde ne yaparsınız" sorusuna "Şikayet etmek isterim ama başıma sorun açılır diye sessiz kalırım", %28'i ise "Yaptığının yanlış olduğunu söylerim" demektedir. Belediye ya da valilik, ürettiği/sunduğu bir hizmetin bedelini artırdığında ya da mahalledeki parkı/basket sahasını özel bir işletmeye vererek paralı hale getirdiğinde ne yaparsınız? sorusuna, "Muhtarla konuşur bu konuda yapılabilecek bir şey var mı araştırırım" diyenlerin oranı %34, "Belediye başkanı vali ile konuşmaya ve zammın/yapılan işin mahallelinin yararına olmadığını anlatmaya çalışırım" diyenlerin oranı ise %32'dir. İzne bağlı olan ve biri dışında hepsinin yasak olduğu eylemlerden hangisinin yasak olduğu sorusuna katılanların; % 91'i "Kapalı alanda sigara içmek", %77'si "Kırmızı ışıkta geçmek", % 66'sı "Kaldırımlara park etmek" şeklinde cevap vermiştir. Öğrencilerin yaşadıkları kentte en fazla bulunan sosyal/kültürel donatı alanları; parklar (%86), kafeler (%83) ve spor salonu (%80) olup bunlardan en iyi bildikleri yerler, en fazla kullandıkları mekanlar olan kafeler (%71) ve parklar (%62) dır.

Öğrencilerin %79'u yaşadıkları kentte, Gençlik Konseyi, Kent Konseyi ya da Belediye Meclisi toplantısına katılmamıştır. Ankete katılanların %72'si memleketlerinde bir sivil toplum kuruluşuna üye değildir. Bu durum, kentli olma kriterlerinden biri olan örgütlü toplum olma ve kendisi ile ilgili konularda kararlara katılım açısından farklı kentlerden Bayburt'a gelen öğrencilerin bunu ne ölçüde sağladığını da ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin %57'sinin ülkemizde kentli hakları ile ilgili yasal düzenlemelerin varlığı ve bu düzenlemelerin hangi alanlarda olduğu konusunda bir bilgisi bulunmamaktadır. Katılımcılar, "Kentli hakları ile ilgili kurallar, koşullar, sınırlamaların" hangi düzenlemelerde yer aldığı konusundaki soruyu; Çevre Yasası (%48), Belediye Yasası (%42) şeklinde yanıtlarken, %37'si "bu konuda bir fikrim yok" demektedir. Ankete katılanların %61'inin "Kente karşı suç" ya da "Kent suçu" kavramları ile ilgili bilgisi bulunmamaktadır.

Öğrencilere, Bayburt'ta "Kentli Hakları, Kentlilik Bilinci" ile ilgili ne tür uygulama ve aktivitelere katıldığını belirlemek üzere de 15 soru yöneltilmiştir. Ankete katılanların %76'sı -ki onların %72'si memleketlerinde de bir sivil toplum kuruluşuna üye değildir- Bayburt'ta da okul ya da kentle ilgili herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üye değildir. Bir sivil toplum kuruluşuna üye olan %28'inin %61'i üniversite kulüp ve derneklerine üyedir. Öğrencilerin çoğu (%45'i) üyesi bulunduğu kulüp/derneklerin ve orada yapılan faaliyetlerin üniversite ve kent halkının iletişimini artırdığını düşünmektedir.

Öğrencilerin %60'ı kent yönetimince; barınma, ulaşım, sağlık, temiz su, ısınma, giyecek, yiyecek gibi temel ihtiyaçlarını karşılamak üzere gerekli olan altyapının sağlanmadığını ve hizmet sunumunun yeterli olmadığını düşünmektedir. Ayrıca öğrencilerin %73'ü, kent yönetimince, sosyal yaşama katılımı artıracak yeterince alan ve mekanizmaların da oluşturulmadığı fikrindedir. Bu konuda eksik olan sosyal donatı alanları olarak öncelikle; Girişimcilik, Fikir kulüpleri (%71), Sosyal yaşam merkezi (%70), Tiyatro ve sinemadır (%61). Öğrencilerden, hem temel hem de sosyal yaşama yönelik alanların yetersizliği,

sunulan hizmetin eksikliği konusunda şikayetçi olup bunları belediye, valilik, muhtarlık vb kurumlara, yetkiliye bildirdiğini söyleyenlerin oranı ise, sadece %15'tir.

"Bayburt'ta Mahalle Odası'nda yapılan toplantılara katıldınız mı? Mahalle odaları/derneklerinin ne tür çalışmalar yaptığını biliyor musunuz?" sorusunu katılanların %57'si "Katılmadım, bilmiyorum" diye yanıtlamıştır. Öğrencilerin %55'i yaşadıkları mahalle ve sokağı güzelleştirmek, buralarda alınacak kararlara katılımı sağlayacak yapılanmalara katılabileceğini belirtirken, %11'i Bayburt için zamanını harcamayacağını söylemektedir. Kentte sunulan herhangi bir hizmeti almada sorun yaşayanların oranı %48'dir. Bunların çoğu yani %34'ü bu sorunun ulaşım konusunda olduğunu belirtmektedir. Sorun yaşadıkları konunun düzeltilmesi için başvurduğu makam/ilgilinin kendilerini dikkate almadığını (%28) ya da dinleyip hallederiz diye gönderdiklerini söyleyenler (%39) dikkate alındığında, toplamda öğrencilerin %67'si sorunlarının çözülmediğini belirtmektedirler.

Çizme/zarar verme/kirli bırakma gibi yanlışlıkları uyararak ortak kullanım alanları kullanımı alışkanlıklarının değişiminde bir katkıları olup olmadığı konusunda öğrencilerin çoğu (%41), ilgili makamlara sorunun giderilmesi için başvurduklarında dinlenmeyeceğini ya da öğrenci olduğu için tepki alıp sonuca ulaşamadığını, ya da sorun yaşadığını (%27) belirtmekte ve toplamda %68'i uyarılarının bir işe yaramadığını düşünmektedir. Kent suçu ile ilgili farkındalığına yönelik sorulan ve hepsine eylemsiz kalmanın kent suçu olarak nitelendirildiği davranışları tanımlayan soruda öğrenciler; ağırlıklı olarak iki davranışın yani sigaraya bağlı yangın (%54) ve ikaz konulmamasına bağlı trafik kazasının (%30,4) kent suçu olduğunu düşünmektedir. Öğrenciler, Bayburt'a en büyük katkılarının nüfus artışı (%73) ve ekonomik gelişmeye katkı (%69) şeklinde olduğunu belirtmekte, %82'si Bayburt halkının da kendilerini ekonomik getiri olarak gördüklerini düşünmektedir. Anketin öneri ve görüşler kısmında öğrenciler, sadece para olarak görülmekten rahatsızlıklarını belirterek bu konuda kent halkı ve kent yönetiminden talepleri ve beklentilerine yönelik daha yakın ve daha duyarlı davranışlar belirttiklerini vurgulamıştır.

2019'da yılında İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi (İİBF SB ve KY) öğrencilerine, kişisel bilgiler ve genel duruma yönelik 10 sorunun dışında; 2018 anketi sorularını içerecek şekilde; yine iki bölümde toplamda 22 soru yöneltilmiştir. 476 öğrencinin katıldığı anket sonuçları aşağıda verilmektedir.

Tablo 2: 2019 Yılı Anketi Demografik, Kişisel Bilgiler Tablosu

Ankete Katılanların Yaşları				
Yaş Aralığı	17-19	20-22	23-26	27+
Oran %	33,3	58,6	3,6	1,2
Okudukları Sınıflara Göre Dağılım				
Sınıf	1	2	3	4
Oran %	9,5 (n= 45)	30,7 (n=146)	32,3 (n=154)	27,5 (n=131)
Yaşanılan Yerin Statüsü				
Yaşanılan Yer	İl-BŞB	İl	İlçe	Köy
Oran %	32,6	45,6	12,5	9,3
Yaşanılan Mekan Türü				
Yaşanılan Yer	Apartman	Sitede Apartman	Müstakil Ev	Gecekondu
Oran %	47,6	18,4	30,4	3,6
Bayburt'ta Bulunulan Süre (Yıl)				
İkamet Süresi	1-5	6-10	11-20	20+
Oran %	83,2	3,6	3,9	9,3
Aylık Gelir Durumu				
Gelir (TL)	150-250	251-500	501-1000	1001-1500	1500+
Öğrenci Sayısı	18	269	180	9	-
Oran %	3,8	56,5	37,8	1,9	

Tablo 2'den de görülebileceği üzere; 2019 yılında ankete katılan İİBF SB ve KY öğrencilerinin çoğunluğu %58,4'ü 20-22 yaş aralığındadır. Ankete en az katılım birinci sınıftan olup (45 kişi) bunun nedeni birinci sınıfın geçen yıllara göre azalan öğrenci sayısı ve bu sınıfta sadece gündüz öğrencisi olmasıdır. Ankete katılanların çoğu üçüncü sınıf öğrencisidir ve bölümde sayı olarak en fazla öğrenci de 2. (Toplam 159 öğrenci, ankete katılan 154) ve 3. (Toplam 160 öğrenci, ankete katılan 131) sınıflardadır. Ankete katılanların %32,6'ü BŞB'li il, %45,6'sı ilde yaşamakta olup buna göre katılanların yaklaşık %78,2'si kent kültürüne sahiptir. Katılanların %47,6'sı apartmanda, %30,4'ü ise müstakil evde yaşadığını belirtmektedir. Müstakil evde yaşayanlardan %10,8'i köyde, %11,5'i ilçede ikamet etmektedir. Ankete katılanların %83,2'sinin Bayburt'ta bulundukları süre 1-5 yıl arasındadır. Öğrencilerin %11'i Bayburt'lu olup bunlardan %8,7'si ailesi ile birlikte yaşamakta, %48,7'si yurtta, %25,2'si kiralık evde, diğerleri apartta kalmaktadır.

Yaşadıkları kentte üye oldukları sivil toplum kuruluşu ile ilgili sorunun yanıtı Tablo 3'den de görüleceği üzere tüm sınıflar için benzerdir. Öğrencilerin çoğu (dört sınıf için ortalama oran; %87,4) yaşadıkları kentte bir sivil toplum kuruluşuna üye değildir. Üye olduklarını söyleyenlerin çoğu Bayburtlu öğrenciler olup onların üyeliği de ağırlıklı olarak üniversite öğrenciliği sonrasında ve aldıkları eğitime bağlı olarak üniversite kulüp üyeliği, mahalle ve çevre koruma dernekleri ile ilgilidir.

Tablo 3: Sınıflara Göre Yaşanılan Kentte Üye Olunan Sivil Toplum Kuruluşları

Sınıflar	**1**	**2**	**3**	**4**
Üyelik Durumu	n/%	n /%	n /%	n/%
Üye Değil	42/93,3	120/82,2	122/79,2	124/94,7
Çevre Koruma	2/4,5	2/1,4	4/2,6	3/2,3
Spor Dernekleri	-	3/2,1	2/1,3	-
Mahalle Koruma Der.	-	6/4,1	7/4,6	4/3,0
Okul Dernekleri	1/2,2	1 /7,5	17/11,0	-
Gençlik Kulüpleri	-	4 / 2,7	2/1,3	-

Öğrencilerin %80,9'u yaşadıkları kentte, Gençlik Konseyi, Kent Konseyi ya da Belediye Meclisi toplantısına katılmamıştır. Bu aslında dört sınıf için bir STK'na üye olmamanın oransal olarak yüksekliği (%87,4 ortalaması) dikkate alındığında beklenen bir sonuçtur. Bu toplantılara katıldıklarını söyleyenlerin de hemen hepsi Bayburtlu öğrenciler olup bu konuda kendilerine yöneltilen soruya; "bu toplantılara aldıkları eğitime bağlı olarak katıldıklarını" ifade etmişlerdir. Bayburtlu öğrencilerin aktif olarak en fazla katıldığı STK faaliyeti mahalle odaları toplantısı olup bu öğrencilerin %82'si bu toplantılara fırsat buldukça katıldığını belirtmektedir.

476 öğrenciden aylık geliri en az olanın geliri 150 (toplamda yedi öğrenci; beşi Bayburt'ta ailesi ile kalıyor ikisi farklı iki kentten), en fazla olanın geliri ise (toplamda dokuz öğrenci, bunlardan ikisinin aylık geliri 1500 diğerleri; üç kişi 1000, dört kişi 1200 TL) 1500 TL'dir. 150-250 TL arasında geliri olan toplamda 18 öğrenciden beşi 200, altısı ise 250 TL aylık gelirleri olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin çoğunun (161'inin aylık geliri 400, 130'unun ise 450 TL) aylık geliri 400-450 TL aralığındadır**.** Ankete yanıt veren 476 öğrencinin aylık gelirleri toplamının öğrenci sayısına bölünmesiyle elde edilen sonuca göre öğrencilerin ortalama aylık geliri 446 liradır. Bu parayı nereye harcadıkları ile ilgili soruya verilen cevaplara göre; öğrencilerin %89'u gelirlerinin çoğunu barınmaya, sonra yiyeceğe (%56,7) ve üçüncü sırada ulaşım, haberleşmeye (%52,8) ayırmaktadır. Öğrencilerin harcama kalemlerinde dördüncü sırayı %51,2 oranı ile kitap, kırtasiye almaktadır. Gelirden en az payı ise sosyal aktivite almakta olup öğrencilerin %79,2'sinin gelir harcaması sıralamasında bu kalem beşinci sırada yer almaktadır.

Anketin ikinci bölümündeki İİBF SB ve KY öğrencilerinin "Kentli Hakları ve Kentli Bilinci" ile ilgili farkındalık ve yaklaşımlarını ölçmek üzere hazırlanan ve onlara yöneltilen sekiz soruya verilen cevaplar; bu konudaki farkındalığın ikinci sınıf sonrasında arttığını ve 2018'de üniversite öğrencilerini

kapsayan ankete göre de daha yüksek oranda bir farkındalığın olduğunu ortaya koymaktadır. Aşağıdaki tabloda bu kapsamdaki bazı sorulara verilen cevaplar yer almaktadır.

Tablo 4: Sınıflara Göre Kentli Hakları ve Kentli Bilinci Farkındalığı

Soru: "Kentli Hakları" nedir biliyor musunuz?				
Cevaplar %	Evet	Hayır	Kısmen biliyorum	Hiçbir fikrim yok
Sınıflar				
1	31,4	36,3	27,8	4,5
2	58,4	10,1	30,7	0,8
3	81,3	-	18,7	-
4	87,6	12,4	-	-
Soru: Kente karşı suç" ya da "kent suçu" kavramları ile ilgili bilginiz var mı?				
Cevaplar %	Evet	Hayır	Kısmen fikrim var	İlk defa duyuyorum
Sınıflar				
1	16,8	57,5	17,2	8,5
2	48,4	11,8	39,8	-
3	72,5	4,3	23,2	-
4	78,2	3,1	18,7	-
Soru: "Ülkemizde kentli hakları ile ilgili yasal düzenlemeler var mı?"				
Sınıflar	**1**	**2**	**3**	**4**
Cevaplar %				
Evet var	38,4	67,3	87	93
Hayır, yok	44,1	9,6	2,2	-
Bilmiyorum	17,9	23,1	10,8	7

Tablo 4'e göre dört sınıfta kentli haklarını bildiğini söyleyenlerin ortalama oranı %64,7 olup "Kente karşı suç" ya da "Kent suçu" kavramlarını bildiğini söyleyenlerin ortalama oranı da %54'tür. KY ve SB öğrencilerinin %24,7'si ise bu kavramlar ile ilgili olarak kısmen bilgisi olduğunu söylemektedir. "Ülkemizde kentli hakları ile ilgili yasal düzenlemeler olup olmadığı ve Anayasa, Belediye Yasası vb yasal düzenlemelerden hangisinde kentli hakları ile ilgili kurallar, koşullar, sınırlamalar yer aldığı şeklindeki birbirine bağlı bu soruya evet var diyenlerin oranı; 1. Sınıfta %38 iken bu oran 2. Sınıfta % 67, 3.Sınıfta 87, 4.Sınıfta %93 düzeyindedir. Ortalamada %90 oranında kentli hakları ile ilgili yasal düzenlemeler var diyen 3. ve 4. sınıf öğrencileri, Anayasa'dan başlayarak, Medeni Kanun, Kabahatler, Çevre, Belediye, Türk Ceza yasaları gibi yasalarda kentli hakları ile ilgili kurallar, koşullar, sınırlamaların yer aldığı konusunda da bilgilidir (iki sınıf ortalaması yaklaşık %72). Yine kentli hakları ile ilgili ve konut edinmeden, sağlıklı bir çevreye, çevresel güvenliğe, kültür, spor, boş zaman aktivitelerine hepsi kentli hakları olan seçenekleri içeren sorudaki tüm seçenekleri kentli hakkı olarak işaretleyenlerin oranı da 2.sınıflarda %29,2 iken 3. Sınıfta %73,2, 4. sınıflarda %69,8'dir (iki sınıfın ortalaması %71,5).

"Her türlü kent işlevini yerine getirmeyi sağlayacak bir kent ortamının sağlanması" cümlesi, birinci sınıfların %45,6'sı diğer üç sınıftan katılanların ortalama %78,7'si için; "Barınmadan güvenliğe, çalışma ve dinlenmeden kentle ilgili kararlara katılıma ve fiziksel, kültürel her açıdan kendini geliştirebilmeye yönelik her tür ortamın, fırsatın sağlanması"nı ifade etmektedir. Ankete katılanların %48,5'i "Yaşlılara yer verilmediğinde"; %52,5'i"Sokağa çöp attıklarında, banklarda otururken yedikleri çekirdeklerin kabuklarını yere attıklarında"; %49,7'si "Park/yeşil alanlardaki çiçekleri kopardıklarında"; %34,2'si "Sinema/tiyatroda konuştuklarında"; %51'i gürültü yaptıklarında bu eylemi yapan kentlileri uyaracaklarını söylerken bu eylemlerin hepsi yapıldığında uyaracağını söyleyenlerin oranı (%85'i 3. ve 4. sınıf) %68,9'dur.

Sokağa yansıtıcı konulması, çok gürültülü müzik yapan bir işletme açılması, radyasyon kirliliği ve sağlık açısından risk altında olunması gibi bir durum yaşadıklarında öğrencilerin %48,2'si; "Önce ikaz eder sonra belediyeye şikayet ederim" derken, "Muhtara şikayet ederim" diyenlerin oranı %34,3,

"Emniyete şikayet ederim diyenlerin oranı ise %29,3'tür. "Şikayetten sonuç alamazsam mahalle/sokak sakinlerinden imza toplarım" diyenlerin oranı %5,4 olup, çoğu birinci sınıf %3,2 oranında öğrenci de "Bu benim işim olmadığı için hiçbir şey yapmam" demektedir. Belediye ya da valilik, tarafından sunulan bir hizmetin bedeli artırıldığında; örneğin dolmuş, sinema fiyatı gibi, mahallenizdeki basket sahası kaldırıldığında ya da paralı hale getirildiğinde ne yaparsınız? sorusuna, öğrencilerin %37,2'sinin cevabı; " Hizmet alanlar/mahalle sakinleri olarak yetkililere müracaat edilmesi için çaba gösteririm" şeklindedir. "Belediye başkanı vali ile konuşmaya, zammın/yapılan işin mahallelinin yararına olmadığını anlatmaya çalışırım" diyenlerin oranı ise %38,4'tür. Öğrencilerin çoğunluğu yani %67'si; "Kural/ koyucular kuralları çiğnediğinde şikayet etmek istese de başına sorun açılır diye sessiz kalacağını" söylemektedir.

En uygun üç cevabın işaretlenebildiği ve izne bağlı olan "gösteri ve yürüyüş yapma" dışında hepsinin yasak olduğu eylemlerden hangisinin yasak olduğu sorusuna cevap olarak; birinci sınıflardan katılanların %48'i "Kapalı alanda sigara içmek ve Kırmızı ışıkta geçmek" derken, %31'i "Kapalı alanda sigara içmek, Kırmızı ışıkta geçmek ve Gürültü yapmak" demiş, %8'i hepsi, %11'i "Yeşil alanlarda piknik, kebap yapmak hariç hepsi" şıkkını işaretlemiştir. Bu sınıfta doğru seçenek olan "Gösteri ve yürüyüş yapmak dışında hepsi" seçeneğini işaretleyen olmamıştır. İkinci sınıflardaki öğrencilerin %55,3'ü "Kapalı alanda sigara içmek, Kırmızı ışıkta geçmek, Gürültü yapmak" seçeneklerini; %25'i; "Yeşil alanlarda piknik, kebap yapmak hariç hepsi" seçeneğini; %15,2'si " Hepsi" seçeneğini; % 4,5'i ise "Gösteri ve yürüyüş yapmak dışında hepsi" seçeneğini işaretlemiştir. Üçüncü ve dördüncü sınıflarda "Hepsi" ve "Gösteri ve yürüyüş yapmak dışında hepsi" seçeneklerinin tercih oranı artmakta olup bu oranlar sırasıyla üçüncü sınıflarda; % 43 ve %51, dördüncü sınıflarda ise; %38 ve %59 şeklindedir.

Tüketici hakkı kapsamında olduğunu düşündürten de dahil olmak üzere aslında hepsine karşı eylemsiz kalmanın kente, kentliye karşı işlenen suç olduğu ve birden fazla şıkkın işaretlenebileceği belirtilen aşağıdaki durumlarda;

- Mahallenizde bir binadan dumanlar geldiğini gördünüz ve itfaiyeye nasılsa biri haber verir diye vermediniz
- Arkadaşınız ağaçlık alana sigarasını attı ve orman yandı
- Çoruh Nehri rekreasyon amaçlı ikiye/üçe bölündü
- Trafik/yaya güvenliğini aksatacak şekilde yol kazısı yapıldı, açılan çukurlara ikaz işareti konulmadı
- Esnaf tarafından aldığınız mal değiştirilmedi, çıkan sözlü tartışma sonucunda dükkanı terk etmek zorunda bırakıldınız
- Hepsi

"Hepsi" seçeneğini işaretleyenleri oranı %24,2 olup (bunların da %79'u 3 ve 4. sınıf öğrencileri) ağırlıklı olarak; orman yanması, Çoruh'un bölünmesi ve yol kazısı seçenekleri kent suçu olarak tanımlanmıştır. Dört sınıfta bu üç seçeneği işaretleyenlerin oranı %72,6'dır.

Daha önceki ankette olduğu gibi bu ankette de öğrencilere Bayburt'ta "Kentli Hakları, Kentlilik Bilinci" ile ilgili ne tür uygulama ve aktivitelere katıldığını belirlemek üzere 14 soru yöneltilmiştir. Ankete katılan SB ve KY öğrencilerinin %71'i Bayburt'ta bir sivil toplum kuruluşuna üye olup bunların %92'si üniversite kulüp ve dernekleridir. Üye olunan kulüp/derneklerin ve orada yapılan faaliyetlerin Bayburt'a hangi konularda katkısı olduğuna yönelik sorulan ve birden fazla seçeneğin işaretlenebildiği soruda öğrencilerin çoğu (%57,4'ü) üyesi bulunduğu kulüp/derneklerin ve yaptığı faaliyetlerin üniversite ve kent halkının iletişimini artırmaya; %51,7'si üniversite, kentle ilgili farkındalığı artırmaya; %38,3'ü karşılıklı bilgilenme ve işbirliği kültürünü oluşturma ve geliştirmeye; %28,6'sı Bayburt'un tarihi, kentsel ve çevresel değerlerini korumaya, katkı sağladığını belirtmektedir.

Öğrencilerin %67'si kent yönetimince; barınma, ulaşım, sağlık, temiz su, ısınma, giyecek, yiyecek gibi temel ihtiyaçlarını karşılamak üzere sunulan hizmetlerin yeterli olmadığını düşünmektedir. Ayrıca öğrencilerin %78,4'ü, kent yönetimince, sosyal yaşama katılımı artıracak mekanizmaların, buna

yönelik yeterli alan ve yapıların da oluşturulmadığını belirtmektedir. Onlara göre bu konuda eksik olan sosyal donatı alanları olarak öncelikle; Gençlik Merkezleri %78, Girişimcilik, Fikir Kulüpleri (%69), Sosyal Yaşam Merkezi (%67)'dir. Öğrenciler, kentin tek kültür merkezi bünyesinde son yıllarda (2018'de) açılan bir sinema, yine aynı kültür merkezi içinde başka amaçla da kullanılan bir tiyatro salonu olmasına karşın, bunların yeterli olmadığını da ifade etmektedirler.

"Bayburt'ta Mahalle Odası'nda yapılan toplantılara katıldınız mı? Mahalle odaları/derneklerinin ne tür çalışmalar yaptığını biliyor musunuz?" sorusunu katılanların %78,2'si "katıldım, biliyorum" diye yanıtlamıştır. Öğrencilerin %75'i yaşadıkları mahalle ve sokağı güzelleştirmek, buralarda alınacak kararlara katılımı sağlayacak yapılanmalara katılabileceğini belirtirken, %15'i Bayburt için zamanını harcamayacağını, %10'u bu konuda pek faydalı olacağını sanmadığını söylemektedir.

Kentte sunulan herhangi bir hizmeti almada sorun yaşayanların oranı %59 olup bu sorunlar daha çok ulaşım (%67) ve barınma (%61,6) konularındadır. Öğrencilerin %54,8'i, özellikle bu iki konudaki sorunlarının çözülmesi için üniversite yönetimi ve kent yönetimine başvurduklarını, ancak başvurdukları makam/ilgilinin kendilerini kabul edip dinleseler de bu konudaki sorunlarının çözülmediğini belirtmektedirler.

SB ve KY öğrencilerinin kent çevresini ve ortak değerlerini korumaya yönelik sorulan üç soruya verilen ve aşağıdaki tabloda gösterilen yanıtlar, öğrencilerin bu konuda eylemde bulunmak istese de dinlenmeyeceği veya da tepki alacağı düşüncesinde olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 5: Bayburt Kent Çevresini ve Ortak Değerlerini Korumaya Yönelik Yaklaşımlar

Soru: Kent çevresine, ortak kullanım alanlarına zarar verenleri, park, cadde sokakları kirletenleri uyarıyor musunuz**?**				
Cevaplar **Oran %**	Evet, uyarıyorum %47,6		Hayır, uyarmıyorum %34,4	Bazen uyarıyorum %19
Soru: Bu davranışınıza ve nedenine en uygun olan cevap hangisidir, işaretleyiniz.				
Cevaplar **Oran %**	Uyarmıyorum, bu benim işim değil. %8,6	Beni dinleyeceklerini düşünmediğim için uyarmıyorum. %25,8	Uyarıyorum, ortak kullanım alanları konusunda vatandaş olarak sorumluyum %45	Her zaman değil bazen, beni dinleyeceklerini düşünürsem uyarıyorum %20,6
Soru: Bayburt halkına kentini temiz tutması/korumasına yönelik uyarılarınızın bu konudaki davranışlarının değişimine ne tür bir etkisi/katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?				
Cevaplar **Oran %**	Bir etkim ve katkım olmuyor, öğrenci olduğum için beni dikkate almıyorlar ve tepki alıyorum. %41,8	Bence oluyor; tepki verseler de farkındalık oluşuyor, sorumluluklarını öğreniyorlar. %17,3	Katkım oluyor, en azından yanlış bir şey yaparlarsa ikaz alacaklarını görüyorlar %13,3	Bazı durumlarda kısmen katkım oluyor; kenti korumaya çalışan ve bize olumlu yaklaşanlar bizi dikkate alıyor %24,4
Bu soruya "Bu konuda bir fikrim yok" diye cevap verenlerin oranı ise % 3,2'tir.				

Kentlinin kent değerlerine karşı olumsuz davranışlarına yaptığı uyarıların bir etkisi olduğuna, farkındalık oluşturduğuna ve en azından ikaz alacaklarını gördüklerine inananların oranı toplamda %30,6 olup kısmen katkım oluyor diyenlerin de yarısını olumlu olarak kabul ettiğimizde bu oran %42,8 olmaktadır. Fikrim yok diyenlerin dışında SB ve KY öğrencilerinin de çoğu (%54'ü) uyarılarının kent halkını etkilemediğini ve onlara bir katkısı olmadığını düşünmektedir.

Öğrencilerin Bayburt halkının kendileri ile ilgili düşüncesine yönelik soruda aşağıda verilen seçeneklerden tercihleri şöyledir:

- Öğrenciler Bayburt'un çağdaş, modern ve hoşgörülü bir kent olmasına katkı sağlamaktadır (%21,2).
- Üniversite öğrencileri gençlere kötü örnek olmaktadır (%19,7).
- Üniversite öğrencileri sergilediği yanlış tutum ve davranışlarla kentin sosyo-kültürel yapısını olumsuz etkilemektedir (%30,6).
- Üniversite öğrencileri sergilediği tutum ve davranışlarla kentin sosyo-kültürel yapısını olumlu etkilemektedir (18,4).
- Bu konuda bir fikrim yok (%10,1).

"Bayburt halkının öğrencilerle ilgili düşüncesi nedir" sorusuna verilen Bayburt halkının kendileri ile ilgili negatif düşüncelere sahip olduğuna yönelik cevapların çoğunlukta olması (kendileri ile ilgili %50,3'ü olumsuz, %39,6'sı olumlu düşünüldüğüne inanıyorlar), öğrenci ile kentli arasındakini iletişimsizliği ve oluşan olumsuz önyargıları ortaya koymaktadır.

"Bayburt'a en büyük katkıyı hangi açıdan katkı sağladığınız düşünüyorsunuz?" sorusuna SB ve KY öğrencilerinin verdikleri cevaplar, 2018'deki ankete benzer olup ilk üç seçenekleri; ekonomik gelişmeye katkı (%81), ucuz işgücü (%69), nüfus artışı (%68) şeklindedir. Bir sonraki "Sizce Bayburt halkı sizin hangi açıdan kendilerine en büyük yararı sağladığını düşünüyor" sorusuna verilen cevaplar da benzer olup öğrencilerin %83'ü Bayburt halkının da kendilerini ekonomik getiri olarak gördüklerini düşünmektedir. Anketin öneri ve görüşler kısmında öğrenciler, sadece para, ucuz işgücü olarak görülmekten rahatsızlıklarını dile getirerek; eğitimleri, gençliklerinin verdiği dinamiklikle verecekleri katkıları, kültürel farklılıkların etkileşmesini yaratacağı zenginlikleri dikkate alarak kent halkının kendilerini tanıma konusunda daha istekli olmalarını beklediklerini ifade etmişlerdir. Bu konuda kent halkı ve kent yönetiminden talepleri ve beklentileri; kendilerine daha sıcak yakın ve davranışların sergilenmesine katkı sağlayacak ortamların, iletişim mekanizmalarının sağlanmasıdır.

Bayburt kent halkını temsilen farklı meslek grubu ve cinsiyette toplamda 12 kişiyle yapılan mülakatların sonucu aslında kent halkı ile ilgili düşüncelerinde öğrencilerin çok da haksız olmadığını ortaya koymaktadır. Ankete katılanlarla ilgili demografik bilgilerin yer aldığı ve aşağıda verilen Tablo 6'dan da görüleceği üzere görüşülen kişiler; atama, eşinden dolayı ve iş kurmak üzere Bayburt'ta bulunan üç kişiden biri hariç hepsi beş yılı aşkın süredir Bayburt'ta yaşayan, dokuzu Bayburt'ta doğup büyüyen ve 20-30 yılı aşkın süredir burada yaşayan kentlilerdir.

Tablo 6: Kentli Mülakatları Demografik Bilgiler

Mülakata Katılan Kentlilerin Yaşları (n=12)					
Yaş Aralığı	25-30	31-40	41-50	51-60	60+
Oran %	8,3	16,7	33,3	25	16,7
Cinsiyetleri					
Cinsiyet	Kadın (n=5)			Erkek (n=7)	
Oran %	41,7			58,3	
Eğitim Durumları (n=12)					
Bitirdiği Okul	İlkokul	Ortaokul	Lise	Y. Okul/Fakülte	
Oran %	16,7	16,7	25	41,6	
Bayburt'ta Bulundukları Süre (Yıl)					
İkamet Süresi	1-5	6-10	11-20	20-30	30+
Oran %	8,3 (n=1)	16,7 (n=2)	-	8,3 (n=1)	66,7(n=8)
Mesleği/İşi/Çalıştığı Sektör					
Yaptığı İş	Kamu	Özel	Kendi İşi/Esnaf	Çalışmıyor	
Oran %	33,3(n=4)	16,7 (n=2)	41,7 (n=5)	8,3 (n=1)	
Bayburt'ta Bulunma Nedeni					
Neden	Memleketi	Atama	Eşinden Dolayı	İş Kurmak	
Oran %	75	8,3	8,3	8,3	

Bir görüşmenin ortalama 45 dk sürdüğü mülakatlarda görüşülen kişilere; kentli, hakları, kent suçu, bu konudaki yasakların yanı sıra öğrencilerin onlar ve kent için ne ifade ettiğine, kenti korumaya, kent değerlerini geliştirmeye yönelik davranışlarını nasıl değerlendirdiklerine yönelik ve görüşme sırasındaki akışa göre çerçevesi genişletilen beş soru yöneltilmiştir. Mülakata katılanların beşi kadın yedisi erkek olup beşi üniversite -bunlardan biri eşinden dolayı orada bulunan ve çalışmayan bir kadındır-, üçü lise mezunudur. Bayburtlu olan dokuz kişi -bunlardan üniversite mezunu olan ikisinin eğitim için dışarda bulunduğu dört yıl hariç- doğduğundan bu yana Bayburt'ta yaşamaktadır. Mülakata katılanların ikisi kadın olmak üzere dördü kamuda (üniversite, il yönetimi, yerel yönetim) çalışmaktadır. Bir kadın diğeri erkek özel sektörde çalışan iki kişi ulaşım ve gıda sektöründe çalışmaktadır. Esnaf olan beş kişi; barınma, yemek, giyim, gıda sektörlerinde hizmet veren apart, restoran/kafeterya işletmecileri, giyim/gıda satış mağaza/dükkân sahipleridir.

Kentlilere yöneltilen "Kentli hakları nedir, kent suçu nedir?" sorusuna, üniversite eğitiminde sosyal bölümler okuyan ve işi gereği il yönetimi, yerel yönetimde çalışan iki kamu görevlisi dışında cevap alınamamıştır. Bu konudaki yasalar konusunda ise dördü "mutlaka bu konuda yasal düzenlemeler vardır ama adlarını bilmiyorum", kamuda çalışan ikisi; "Belediye Yasası" demiş, diğerleri ise bu konuda bir bilgisi olmadığını ifade etmişlerdir. Görüşmede kentlilere, kentli hakları ve kent suçu konusunda öğrencilere de örnek olarak verilen ve hepsi kentli hakkı ya da hepsi kente karşı suç olan eylemler söylenmiş ve bu konularda düşünceleri ile bu eylemler karşısında ne yapacakları da sorulmuştur. Katılımcıların altısı "hepsi" seçeneğiyle birlikte şıklar halinde belirtilen kentli haklarından; "Çalışma, eğitim, ulaşım sağlık, kültürel farklılıkların yaşanacağı ortamın ve çevresel açıdan güvenliğin sağlanması"nı; altısı da "Yeşil, sessiz, aydınlık, temiz ve güzel bir çevre"yi kentli hakkı olarak tanımlamıştır. Katılımcılardan beşi "Arkadaşınız ağaçlık alana sigarasını attı ve orman yandı" ifadesini, üçü "Mahallenizde bir binadan dumanlar geldiğini gördünüz ve itfaiyeye nasılsa biri haber verir diye vermediniz" ifadesini kent suçu olarak tanımlamış, dördü ise bu sunulan seçeneklerden hangisinin kent suçu olduğu konusunda; ortaokul mezunu iki kişi "yanan sigarayı atmanın suç olduğunu" ifade etse de "ama bu kent suçu mudur bilmiyorum" diyerek "bir fikirleri olmadığını belirtmişlerdir. Kendilerine kent çevresini, kentin ortak alanlarını kötü kullandıklarında bir öğrenci tarafından uyarıldıklarında tepkilerinin ne olacağı sorulduğunda üçü kadın beş kişi; bu tür davranışları zaten yapmadıklarını yaparlarsa uygun bir dille uyarılabileceklerini ama bu konuda asıl öğrencilerin ikaz edilmesi gerektiğini, dört kişi; yanında eşi, arkadaşı, misafiri varken bu tür bir uyarının hoşuna gitmeyeceğini, öğrencilerin bu konuda önce kendilerine bakması gerektiğini, piknik alanlarını parkları hiç de düzgün kullanmadıklarını söylemişlerdir. Üç kişi ise uyarılmak çok hoşlarına gitmese de öğrencileri dinleyeceklerini söylemişlerdir. Bu cevaplar genel olarak kentlilerin öğrencilerce uyarılmaya çok sıcak bakmadıklarını ortaya koymaktadır. Mülakat sırasında görüşülen kişilere, aslında kendilerinin de öğrencilerin de kenti koruma ve kent değerlerine sahip çıkma hak ve sorumlulukları olduğu ve bu açıdan bunun aksine davranışlarda bulunanları uyarmamanın kente karşı suç işlemek olduğu açıklandığında bundan sonra bu kapsamda bir uyarı alırlarsa bunu dikkate alacaklarını ifade etmişlerdir.

Kentlilere öğrencilerle ilgili düşüncesi, öğrencilerin sosyal anlamda kente katkısı sorulduğunda; dördü üniversitelilerin Bayburtlu gençlere çok iyi örnek olmadıklarını, dördü Bayburt'ta yeni sosyal yaşam alanlarının açılması açısından olumlu etkileri olduğunu söylerken muhafazakar bir yerde biraz fazla özgür davranışlarıyla olumsuz katkıları da olduğunu belirtmişlerdir. Dört kişi ise üniversitenin kente haraketlilik getirdiğini söylemiş ama bunun sosyal etkileri konusunda bir fikrinin olmadığını belirtmiştir. Mülakata katılanların hepsi öğrencilerin Bayburt'a en büyük katkısının ekonomik olduğunu ayrıca kent nüfusunun artması açısından da olumlu etkisi olduğunu düşünmektedir. Mülakat sonuçları, kendileriyle ilgili kentlinin düşündükleri, eylemlerine yönelik davranışlarına alabilecekleri tepkiler konularında aslında öğrencilerinin algılarının çok yanlış olmadığını ortaya koymaktadır.

Sonuç ve Değerlendirme

Bayburt; il olma, üniversite kurmaya bağlı olarak gelişen olayların kazandırdığı ivme ile kentleşme ve gelişme sürecinde olan bir kenttir. Yüzölçümü ve 2019 yılına kadar nüfus olarak da Türkiye'nin en küçük ikinci ili olan kent (TÜİK 2019 verilerine göre 84.843 nüfusla Tunceli'nin ardından ikinci), kentleşmenin gerektirdiği altyapıyı; sivil, resmi tüm kurumsal yapılar ve sivil toplum kanalıyla kurmaya çalışmaktadır. Bu yolda oldukça mesafe de almıştır. Ancak, kent halkının kente uyumu; kentin fiziki ve doğal yapısıyla insan unsurunun bütünleşmesini ve kente has kültürü edinerek birbiriyle entegre olabilmesini gerektirdiğinden, daha yapılması gereken çok fazla şey vardır. Bu bağlamda, Bayburt'un, kentleşmenin sosyolojik dönüşüm boyutunu ve ona özgü davranış kalıplarını içselleştirme, her açıdan kentlileşebilme süreci, kentleşme yolculuğu hala sürmektedir.

Bayburt'un, kentleşmenin gerektirdiği dönüşümü gerçekleştirmeye yönelik kültürel ve eğitimsel süreci ile bu dönüşüme özgü sorunları çözme çabaları devam ederken, 2008 yılında, her ile bir üniversite kurulması politikasına dayalı olarak kentte üniversite kurulmuştur. Üniversite kurulması kentte sunduğu yeni fırsatlarla birlikte, yönetilmesi gereken yeni sorun alanları da yaratmıştır. Böylece Bayburt, kentleşme sürecinin yol açtığı sorunlarının yanı sıra yeni kurulan bütün üniversitelerin yaşadığı, "kentin beklentileri ile öğrencilerinin beklentilerini uyumlaştırma" sorununu da aynı zaman diliminde yaşamak durumunda kalmıştır.

Üniversitelerin yüklendiği temel misyon nedeniyle, Bayburt Üniversitesi'nden de kentin gelişmesini, kent olmanın gerektirdiği dönüşümü tamamlamaması için gelişmenin itici gücü olarak bu süreçte yol gösterici ve yönlendirici olması beklenmektedir. Üniversiteye verilen bu rol, akademisyeni öğrencisi ile birlikte kentle uyum sağlamayı, bütünleşebilmeyi gerektirmektedir. Bu nedenle Bayburt Üniversitesi'nin kentin beklentilerinin, önceliklerinin bilincinde olarak öncelikle bu hususlarda akademisyenlerin yanı sıra öğrencilerinin de bilgilenmesini ve katkılarının öneminin farkında olmasını sağlaması gerekmektedir. Sonrasında yapılması gereken, öğrencileri ile birlikte, kentin beklentilerini karşılayarak, Bayburt'un kültürel değerleriyle gelişerek geleceğe taşınmasına destek vermesi ve bilimsel bilgi üretimine katkı sağlamasıdır. Ancak ekonomisi tarıma, hayvancılığa dayalı ve sürekli dışarı göç veren kente üniversitenin getirdiği ekonomik hareketlilik, üniversitenin asıl rolünün gölgelenmesine neden olmuş, kentin gelişerek geleceğe taşınmasındaki itici gücünün önüne geçmiştir. Literatür taraması ve anket sonuçları bu sonucu doğrular niteliktedir.

Bayburt Üniversitesi 2019 yılı rakamlarıyla ve bu yıl itibarıyla sahip olduğu personeli ve öğrencisiyle bir ayda kente toplamda 8.010.255 liralık bir katkı sağlamaktadır. Ekonomik açıdan hiç azımsanmayacak olan bu katkı, anket, mülakat sonuçlarının da gösterdiği üzere kent halkının üniversiteyi, öğrencileri sadece ekonomik açıdan kendilerine katkı sağlayacak bir gelir aracı olarak görmesine de neden olmuştur. Anketlerde öğrencilerce de en büyük rahatsızlık konusu olarak dile getirilen bu hususun kent yöneticilerince dikkate alınması gerekmektedir. Artarak sürecek ekonomik katkı ancak öğrencisi, akademisyeni yeni açılan akademik alanlarla büyüyen bir üniversite ile mümkündür. Bu nedenle hem bu sürdürülebilirliği sağlamak hem de üniversitenin sağladığı ekonomik yararın, onun kenti geliştirerek geleceğe taşımasındaki potansiyelinin ve kentin sürdürülebilir gelişmesindeki asıl rolünün, sağladığı bilimsel, teknolojik, sosyo-kültürel katkılarının önüne geçmemesi için önlem alınması gerekmektedir.

2018 ve 2019'da yapılan anket sonuçları, öğrencilerin, kentin hem fiziksel hem sosyo kültürel altyapısından kaynaklanan sorunlar yaşadığını, ulaşımdan barınmaya, sosyal ve kültürel donatılara yönelik beklentilerinin tam olarak karşılanamadığını göstermektedir. Öğrencilerin beklentilerinin karşılanması onların üniversite tercihleri açısından önemli olup bu beklentilerin karşılanmaması durumunda üniversite öğrenci kaybı yaşayabilecektir. Bu durum demografik, ekonomik, sosyo kültürel açılardan kentin de kayıplar yaşamasını beraberinde getirecektir.

2019 yılında SB ve KY öğrencilerine uygulanan anket; kent yönetimi, kentli hakları, kentli bilinci, kent suçu gibi konulardaki farkındalığın artmasında bu konuda verilen eğitimin önemini açıkça ortaya koymaktadır. Kentleşme, kent sosyolojisi, yerel yönetimler, çevre yönetimi, kamu yönetimi, anayasa

hukuku, idare hukuku gibi dersleri alan SB ve KY öğrencilerinin kentlilik bilinci, sivil toplum örgütlerine üyeliği, kentle ilgili kararların alındığı meclis toplantılarına katılımı (yerel yönetimler, kent yönetimi, kamu yönetimi vb derslerde uygulamanın yerinde izlenmesi için öğrencilerin katılımı isteniyor) daha fazladır. Doğal olarak bu öğrenciler kent değerlerini korumaya ve eyleme geçmeye de daha duyarlıdır. Bu açıdan dikkate alınması ve öncelik verilmesi gereken husus; üniversite yönetimince öğrenci-kentli iletişimini etkinleştirecek şekilde bir eğitim modeli, tekniği ile bunun mekanizmalarının oluşturulmasını sağlamak olmalıdır. Çünkü kentlilik bilincini ve kent kültürünü özümseyen bir bireyin kültür dünyasındaki farklılıklarını korumasının bir tezat değil kente taşınacak bir artı değer olarak görülmesini sağlayacak olan, bunu aktarabilecek bilgi kaynaklarına ve olanaklara sahip olan üniversitedir. Bu açıdan Bayburt Üniversitesi sahip olduğu bilimsel bilgi birikimini aktarmak için; eğitici insan kaynaklarına bu bilgi ve birikimi aktaracak, öğrencilerine de kendilerini, kendi değerlerini anlatabilecek ortamları sağlamalı ve buna yönelik fırsatları çoğaltmalıdır. Bu konuda kent yönetiminin, kentlinin de üniversiteye yardımcı olması ve onun önderliğine süreci götürmenin yollarını oluşturması ve uygulamaya geçirilmesi için ortamlar sağlaması gerekmektedir.

Bir diğer önemli nokta diğerleriyle aynılaşarak, kimliksizleşerek bir kentin gelişmesinin uzun soluklu olmayacağı ve bu şekilde bir kentin kendini geleceğe taşınmasının onu tercih edilebilir kılmayacağıdır. Bayburt, şehirlerin kimliğini belirleyen en önemli faktörlerin ona özgü kültür ve tarihi olduğunu göz ardı etmeden ve kendi hikayesi ile demokratik, uzlaşmacı ve hoşgörüye açık ve çok renkli bir yapıyı içeren kent kültürünü oluşturma sürecini tamamlamak zorundadır. Bu süreçte farklılıkların zenginliklerimiz olduğunun ve asıl olanın bir kentte yaşayan insanların aynı kültürel değerleri paylaşması değil kentin dokusuyla yeniden yoğrulmuş bir kent kültürünü paylaşması olduğunun unutulmaması önemli bir noktadır. Bu noktada da üniversitenin öncülüğü son derece önemlidir. Bu değişime önderlik etme açısından son zamanlarda gündemde olan ve kent üniversitelerinden beklenen geleneksel üniversite yapılanması yerine belli alanlarda uzmanlaşan üniversiteler yaklaşımı da bir fırsattır. Bu bağlamda Bayburt Üniversitesi'nin de Bayburt'u sahip olduğu kaynaklarıyla ekonomiye katarak ve yerel değerlerini ön plana çıkararak gelişmesini ve kendini geleceğe taşınması için nasıl yapılanması gerektiğini sorgulaması ve bu sorgulama sonuçları temelinde gerekirse kendisini yeniden yapılandırılması yararlı olacaktır.

Sonuç olarak üniversiteler günümüzde, farklı kentlerden gelen öğrencileri, akademisyenleriyle, hem sosyal ve kültürel hem de ekonomik açıdan kentleri doğru yönde biçimlendiren temel aktörlerden biri olup bu husus Bayburt gibi kentleşme ve kentlileşme aşamasını tamamlamamış kentler açısından çok daha büyük önem arz etmektedir. Çünkü üniversitelerin demografik ve ekonomik yapının yanı sıra istihdama, fiziki ve sosyo ekonomik yapıya, sağlık, mekansal ve çevresel biçimlenmelere etkileri olup kentin yaşam kalitesini de doğrudan etkilemektedir. Ancak bunun etkin bir biçimde sağlanabilmesi için üniversitenin, kent yönetimi, kent halkıyla etkileşimini, işbirliğini artıracak araçlar ve yolların uygulamaya sokulması gerekmektedir. Literatür verileri ve anket sonuçlarına dayalı olarak bu konuda aşağıda önerilerin dikkate alınmasının bu süreçte daha kolay yol almada yararlı olacağı düşünülmektedir:

- Kent halkı öğrencileri ekonomik girdi olarak değil, karşılıklı faydaya dayalı iletişimle kültür aktarımı yapacakları bir elçi, misafir olarak görmeli,
- Barınma, ulaşım, sosyo-kültürel altyapı eksikliği ilgili sorunların giderilmesi sağlanmalı (Örneğin Bayburt'lu hayırseverlerce yurt, kültür, sosyal yaşam merkezleri yapımı, apartlar için daha etkin bir denetim vb),
- Üniversitenin bilimsel açıdan potansiyeli ve yönlendirici rolü unutulmamalı, konuyla ilgili uzmanlardan yararlanılmalı,
- Üniversite kentin sahip olduğu kaynakları ekonomiye katacak alanlara yönelmeli,
- Üniversitenin daha fazla katkısını sağlamak üzere kentin, konunun uzmanlarınca bir atölye ve uygulama alanı olarak kullanılmasına fırsat sağlanmalı, bu konuda yapılan çalışma, etkinliklerde öğrencilerden yararlanılmalı,

- Öğrencilere özellikle sosyal sorumluluk projelerinde yer verilmeli ve araştırmalara katılması sağlanmalı,
- Bayburt'a özgü bir gelenek olan ve kent kültürünü katılımı paylaşımı artırmada diğer illere de örnek olabilecek bir uygulama, yani "mahalle odaları" geleneği, kentlileşmeye, bilgi aktarımına yönelik pratikleri uygulamaya sokacak şekilde daha farklı işlevler yüklenerek daha etkin kullanılmalı,
- KOBİ, OSB alanlarının uygulamalı eğitim amaçlı kullanımı için bu kuruluşlarla işbirliği artırılmalı,
- ''Mış gibi yapmak'' yerine gerçekten birlikte üretmeye yönelik olması gereken katılım ve işbirliği sağlanmalıdır.

Kaynakça

Akengin, H. & Kaykı, A. (2013). Şehirleşme üniversite ilişkisine bir örnek: Gazimağusa, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 28, 501-525.

Aktay, Y. (2003). Üniversiteden multiversiteye taşra-merkez, *Toplum ve Bilim Dergisi*, 97, 93-122.

Alacadağlı, E. & Özden, E. (2016). Urban migration, role of universities in development and Bayburt as an example, *Proceedings Book,* Editörler: Ahmet B. Yereli ve Altuğ M. Köktaş, 2.Annual Meeting, Sosyoeconomi Society, October 28-29, 2016 Amsterdam/Hollanda, Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık

Alacadağlı, E.& Işıkcı, M.Y. (2018). Üniversitelerin uzmanlaşmasının kırsal kalkınmaya olası etkilerinin Bayburt ve Giresun örneğinde irdelemesi, *Uluslararası Sosyal & Hukuk Çalışmaları Kongresi*, Ed. M. Çakır, Legal Yayıncılık, 199-211.

Alacadağlı, E. Ağ, A., Kılıçaslan Ş., Kaya Y. & Koşunalp S., (2018). *Bayburt Üniversitesi öğrencilerinin eğitime devam, mezuniyet istihdam durumu ve aldıkları eğitimin iş yaşamına etkisi araştırması projesi*, Proje Kod No: 2017/02-69001-22

Bayraktar, N. (2011). *Kent kültürüne ilişkin kamuoyu oluşturulmasında üniversitelerin rolü,* [Yayımlanmamış doktora Tezi] Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bayburt Medya (2019). https://www.bayburtmedya.com/bayburt-universitesi-ile-bayburt-osb-arasinda-isbirligi/57478/, Erişim Tarihi: 20 Haziran 2020.

Bayburt Postası (2009). http://www.bayburtpostasi.com.tr/egitim/bayburt-universitesi-ogrenci-sayisi-2-bin-500e-cikiyor-h1410.html, Erişim Tarihi: 20 Ocak 2020.

Bayburt Postası (2019). http://www.bayburtpostasi.com.tr/sirketler/bayburt-osb-ye-tekstil-firmasi-geliyor-h18405. html, Erişim Tarihi: 20 Ocak 2020.

Bayburt Postası (2019). http://www.bayburtpostasi.com.tr/sinema/2018-yilinda-bayburt-ta-kac-film-gosterimegirdi -h18346.html, Erişim Tarihi: 8 Kasım 2019.

Bayburt Postası (2020). http://www.bayburtpostasi.com.tr/ekonomi/bayburt-universitesi-bayburt-balina-tescil-aldi-h19393.html, Erişim Tarihi: 30 Temmuz 2020.

Bektaş Cengiz (1999). Kentli *olmak ya da olmamak*, Evrensel Basım.

Çayın, M. & Özer, H. (2015). Üniversitelerin il ekonomisine katkısı ve öğrencilerin tüketim yapısı: Muş Alparslan Üniversitesi örneği, *Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 30 (2). 131-147

Dura, C. (1995). "Üniversite sanayi işbirliği üzerine bir deneme", *Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Haziran-Aralık 1994, lSSN 0378-2921, 49(3-4), 101-117

Ertan, A. K. (2014). *Kent ve kentli hakları*, TODAİE Yayınları.

Erkekoğlu, H. (2000). Bölge üniversitelerinin yerel ekonomiye katkıları: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi örneği, *Erciyes Üniversitesi İİBF Dergisi,* (16), 211-229.

Goddart, J. (2011). "Connecting universities to regional growth: a practical guide" https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/documents/20182/84453/universities2011_en.pdf/e1406728-1ac2-445b-b861-488b1bade6b2, Erişim Tarihi, 20 Mayıs 2020.

Gürkaynak, M. R. & Kasımoğlu, M. (2004). Türkiye'de üniversite-komşu çevre etkileşimi: işbirliği için bir ön çalışma, *Amme İdaresi Dergisi*, 37 (3), 147-167.

Hayta, Y. (2016). Kent kültürü ve değişen kent kavramı, *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 165-184.

Işık, Ş. (2008). Türkiye'de üniversitelerin kentleşme üzerine etkileri, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(10), 159-181

İspir, E.G. (1986). *Şehirleşme ve meseleleri*, Ocak Yayınları

İŞKUR (2019). *İl istihdam ve mesleki eğitim kurulu 2018 yılı faaliyet raporu*.

Keleş, Ruşen. (1995). Kentleşme ve Türkçe, *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 1-5

Keleş, R.(1997). *Kentleşme politikası*, İmge Kitapevi, (4. Baskı).

Keleş, R.(2016). *Kentleşme politikası,* İmge Kitapevi, (15. Baskı).

Kurt, N.(2011). Kent hizmetlerinin geleceğinde kentsel sorumluluklar ve kent kültürünün geliştirilmesi stratejileri, *Yönetim Bilimleri Dergisi, 9*(2), 260-278.

Korkmaz, Ö.(2015). Üniversite öğrencilerinin harcamalarının il ekonomisine katkısı: Bayburt üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencileri üzerine bir analiz, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 29*(2), 233-250

KUDAKA (2015). *Bayburt sosyal yapı analizi*, KUDAKA Yayınları

Mutlu, A (2013). Kent kültürünü yeni boyutlarıyla düşünmek, *kentli hakları bağlamında kenti yeniden düşünmek* (Ed. H. Reyhan ve Ö. Leblebici), Alter Yayıncılık

Oktay, D.(2010). Çağdaş üniversite -kent ilişkisi nasıl olmalı?: Michigan Üniversitesi -ann arbor modelinin öğrettikleri, *Doğu Akdeniz Üniversitesi Havadis Gazetesi eki/*23 Ekim 2010. Sayı 15: Magosa; https://farc.emu.edu.tr/old_website/foa/tr/foa/pages/news/mekanperest/ no15/ no15.pdf

Öztürk, S., Torun, İ. & Özkök, İ. (2011). Anadolu'da kurulan üniversitelerin illerin sosyo-ekonomik yapılarına katkıları", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *8*(16), 145-158.

Polat, Ali (2013). Bayburt'ta kentleşme süreci, *Bayburt Şehircilik Kongresi* 18 Mayıs 2013, Detay Yayıncılık.

Tekeli, İ.(2011). Kentli hakları, *Kent, kentli hakları, kentleşme ve kentsel dönüşüm*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, Toplu Eserler-20, (1.Baskı), 186-191.

URAP (2011, 2018, 2019). http://tr.urapcenter.org/2011/;http://tr.urapcenter.org/2018/;http://tr.urapcenter. org/2019/, Erişim Tarihi: 25 Temmuz 2020.

Ünlütürk, M. (2020). Bayburt OSB Müdürü, 30 Temmuz 2020 görüşme OSB ile ilgili görüşme notları.s

Vural Y.D.&Yılmaz, C.(2013). Kent-cübbe ilişkisi üniversiteler ve Anadolu kentlerinin öğrencileşmesi, (Ed.) Ergun, C., Güneş, M., Dericioğlu, E.A., *Kent üzerine özgür yazılar*, Bağlam Yayınları.

Yıldırım, A. (2004). *Kentleşme ve kentleşme sürecinde göçün suç olgusu üzerindeki etkileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi], Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yahyagil, M.Y. (1998), Kentlerin kültürün gelişmesindeki etkileri, *Sosyoloji Konferansları Dergisi*, 25, 105-120.

Yavuzçehre, P. S. (2016). Üniversitelerin kentlerine etkileri: Denizli Pamukkale Üniversitesi örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, *21*(1), 235-250.

Yaylalı, M., Özer, H., & Dilek, Ö. (2011). Selçuk Üniversitesi Seydişehir Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin gelir-harcama ilişkisi ve meslek yüksekokulunun ilçe ekonomisine katkısı, *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, *7*(13), 1-13.

İnternet kaynakları

https://www.nufusu.com/ilce/merkez_bayburt-nufusu, Erişim Tarihi, 20 Ocak 2020.

https://www.bayburt.gov.tr/ekonomi, Erişim Tarihi: 8 Eylül 2018.

http://www.bayburt.gov.tr/bayburt-yemekleri, Erişim Tarihi: 8 Eylül 2018.

http://www.bayburt.gov.tr/bayburt-gelenekleri; Erişim Tarihi: 8 Eylül 2018.